

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Hur är läget i länet 2019?

En attitydundersökning bland
invånarna i Västmanlands län

Förord

En regions attraktionskraft handlar om förmågan att locka och behålla invånare, besökare och företag. Det sker bland annat genom att erbjuda attraktiva miljöer för boende, utbildning, arbete och fritid.

Det handlar om att ha ett konkurrenskraftigt näringsliv, en väl fungerande arbetsmarknad och möjlighet till utbildning och kompetensutveckling. Avgörande är också en god hälso- och sjukvård, tillgång till övrig offentlig service och goda pendlingsmöjligheter.

Vi har tillsammans med andra aktörer som uppgift att främja länets utveckling. Det görs bland annat inom ramen för den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Hur västmanlänningarna ser på situationen i länet är ett viktigt underlag i arbetet och fungerar som ett verktyg för uppföljning och utveckling.

Vi har gett Institutet för kvalitetsindikatorer i uppdrag att undersöka hur invånarna i Västmanland uppfattar länet som en plats att bo och leva i. Enkäten skickades ut till 6 000 invånare i länet under hösten 2019. Frågorna berör invånarnas syn på sitt boende och trygghet, arbetsliv, miljö, kommunikationer och resvanor, fritid och utbud av kultur och samhällsfunktioner.

I denna rapport presenteras resultatet av undersökningen. Resultaten av enkäten visar att nio av tio västmanlänningar trivs bra både på sin arbetsplats och med livet där de bor. De skulle även rekommendera andra att flytta hit. Institutet för kvalitetsindikatorer har författat rapporten. Länsstyrelsen och Region Västmanland har lämnat önskemål kring områden för fördjupning.

Vi vill tacka alla västmanlänningar som deltagit i undersökningen och hoppas att vi tillsammans och med gemensamma krafter kan öka attraktionskraften i vår region ännu mer.

Minoo Akhtarzand

Landshövding i Västmanlands län

Denise Norström (S)

Regionstyrelsens ordförande i
Västmanland

Hur är det att leva och bo i Västmanland 2019

En attitydundersökning bland invånarna i
Västmanlands län

Institutet för kvalitetsindikatorer AB

Box 9129, SE-400 93 Göteborg

Tel: 031-730 31 00

E-mail: info@indikator.org

www.indikator.org

Org.nr 556614-4845

Innehåll

1. SAMMANFATTNING	3
2. INLEDNING	5
3. RESULTAT	6
3.1 Demografisk bakgrund	6
3.2 Boende och trygghet.....	9
3.2.1 Boende.....	9
3.2.2 Trygghet.....	12
3.3. Arbete och arbetsliv.....	19
3.3.1. Arbete	19
3.3.2. Arbetsliv.....	23
3.4. Miljö.....	26
3.5. Kommunikationer och resvanor	28
3.6. Kultur, fritid och samhälle	33
3.6.1. Kulturutbud	33
3.6.2. Fritidsaktiviteter	33
3.6.3. Samhällsfunktioner	34
3.7. Sammantagen nöjdhet	40
3.8. Resultat i korthet.....	45
4 FAKTA OM UNDERSÖKNINGEN	46
4.1 Population och urval.....	46
4.2 Frågeformulär	46
4.3 Datainsamling.....	47
4.4 Svarsfrekvens och bortfall.....	49
4.5 Viktberäkning och estimation.....	50
4.6 Ramtäckning	50
4.7 Urval.....	50
4.8 Mätning.....	51
4.9 Bearbetning.....	51
4.10 Beskrivning av tabeller och diagram.....	51
5 BILAGOR	52

1. Sammanfattning

Undersökningen "Hur är det att leva och bo i Västmanland 2019" är en attitydundersökning bland invånarna i Västmanlands län. Denna urvalsundersökning omfattar 6 000 personer i åldern 18-84 år som bor i Västmanlands län. Frågorna som ställts berör invånarnas syn på sitt boende, trygghet, arbete, arbetsliv, miljö, kommunikationer och resvanor, fritid samt utbud av kultur- och samhällsfunktioner. Undersökningen genomfördes hösten 2019 av Institutet för kvalitetsindikatorer på uppdrag av Region Västmanland och Länsstyrelsen i Västmanlands län.

I denna rapport redovisas resultat för länet totalt samt uppdelat efter kön, ålder, boendeort, grupperad födelseort, utbildning och boendekommun.

En mycket stor andel av invånarna i Västmanlands län är mycket eller ganska nöjda med livet där de bor. Sju av tio länsbor anser att deras ort kommer ganska eller mycket nära en perfekt plats att bo på och drygt 87 procent av länsborna skulle rekommendera sina vänner och bekanta en flytt dit.

Undersökningen visar att över 80 procent av invånarna i länet alltid eller sedan minst elva år bott i länet. Endast sju procent har bott i länet kortare tid än fyra år.

Drygt varannan länsbo svarar att man har någon form av eftergymnasial utbildning, medan omkring 16 procent endast har gått grundskola eller motsvarande. Drygt 35 procent av kvinnorna och 21 procent av männen har en examen från högskola eller universitet. Enligt undersökningen är åtta av tio länsbor födda i Sverige, omkring åtta procent i Europa och en av tio i övriga världen.

Varannan länsbo bor i villa, radhus eller kedjehus. Andelen är lägre i kommunens centralort jämfört med annan tätort i kommunen eller utanför tätort. Omkring 15 procent av alla invånare planerar att byta bostad inom 12 månader. Omkring 40 procent av de som bor i en hyresrätt vill byta till en annan hyresrätt, medan drygt 45 procent av de som bor i en bostadsrätt vill flytta till en villa, ett radhus eller kedjehus.

De flesta länsbor graderar välfungerande bredband, att det är tyst och lugnt och att området ligger nära till natur, grönområden och parker som de viktigaste trivsselfaktorerna gällande sitt boende. Av de som planerar att byta bostad inom 12 månader tror cirka två tredjedelar att de skulle ha det ganska eller mycket svårt att hitta ett annat boende.

I enlighet med resultatet från mätningen som genomfördes 2015 har drygt två av tio länsbor under den senaste tolv månadersperioden ofta eller ibland oroat sig för att utsättas för våld eller hot om våld. En allmänt något större oro finns för att en anhörig eller nära vän ska utsättas för våld eller hot om våld. Kvinnor är i högre grad oroliga för våld eller hot om våld än män. Kvinnor i åldern 25-34 år uppger i högre utsträckning att de ofta utsatts för våld eller hot om våld under det senaste året. Fler än var femte kvinna

har någon gång avstått från att promenera eller springa/löpträna pga. känsla av otrygghet.

Totalt har drygt en av fem länsbor under de senaste tolv månaderna avstått från att gå på promenad för att man känt sig otrygg eller rädd för att bli hotad, ofredad eller utsatt för våld. Byter vi perspektiv från att känna oro till att faktiskt ha blivit utsatt för våld eller hot om våld så är det i år cirka åtta procent av länets invånare som uppger att de själva under de senaste tolv månaderna blivit utsatta i någon utsträckning.

Drygt hälften av invånarna i Västmanlands län uppger att de är anställda. Länsborna som är anställda, föräldra- eller tjänstlediga, långtidssjukskrivna eller egenföretagare trivs på sin arbetsplats och med sina arbetsuppgifter och de upplever sitt arbete som meningsfullt. Bara drygt en av tio länsbor uppger att man inte gör det. Resultaten är i stort sett likadana som 2015. Omkring 16 procent oroar sig i ganska eller mycket hög grad för att bli arbetslösa. Runt tre av tio länsbor arbetar på distans upp till någon gång per månad, omkring 13 procent skulle öka omfattningen om de hade tillgång till bättre bredband. Omkring sju av tio länsbor arbetar eller studerar i samma kommun som de bor i. I länet i stort anger drygt 87 procent att de har en restid, enkel väg till arbetet eller studier på mindre än 60 minuter. Totalt sett anger omkring 94 procent av länsborna att resan till arbete eller studier fungerar mycket eller ganska bra, vilket ligger i linje med resultatet 2015.

Omkring tre av tio länsbor kan tänka sig att bli företagare och sju av tio vet vart man vänder sig för hjälp att starta företag eller var man kan ta reda på det med hjälp av internet eller på annat sätt.

I enlighet med resultaten från mätningen som genomfördes 2015 uppfattar omkring sju av tio länsbor sig själva som ganska eller mycket miljömedvetna och tycker att det är viktigt att göra miljömedvetna val. Den insats för miljön som är vanligast bland länsborna är fortfarande att sortera sitt hushållsavfall och invånarna uppfattar kommunerna som mer miljömedvetna än arbetsgivare. Luftkvalitén i länet bedöms av omkring 92 procent av invånarna som mycket eller ganska bra. Sju av tio länsbor anser att vattenkvalitén i sjöar och vattendrag är mycket eller ganska bra.

Invånarna i Västmanland använder bil, MC eller moped i hög grad som sitt huvudsakliga färdmedel. En av fem använder kollektiva färdmedel varje dag eller några gånger i veckan. Omkring sex av tio länsbor upplever kollektivtrafiken som mycket eller ganska bra avseende trygghet, fysisk tillgänglighet, restid och betalningsformer. Varannan länsbo uppger att man absolut eller troligen skulle resa mer med kollektiva färdmedel om biljettpriset sänktes.

Länsborna besöker sina natur- och friluftsområden, bio och biblioteken mest frekvent och i ungefär samma utsträckning som 2015, teaterbesöken har ökat något sedan den senaste mätningen. Om invånarna hade bättre kunskap om utbudet eller om de hade mer tid skulle de öka sina kultur- eller fritidsaktiviteter. I länet som helhet upplever åtta av tio länsbor utbudet av mobiltäckning gällande telefonsamtal som ganska eller mycket

stort. Motsvarande andel gällande mobiltäckning för internetuppkoppling är drygt 76 procent.

2. Inledning

Undersökningen "Hur är det att leva och bo i Västmanland 2019" har genomförts av Institutet på kvalitetsindikatorer på uppdrag av Region Västmanland och Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Undersökningen är en attitydundersökning riktad till länets invånare som belyser deras syn på en rad olika frågeställningar som berör deras vardagliga liv.

Undersökningen omfattar ett urval av 6 000 personer i åldern 18-84 år som är boende i Västmanlands län. Urvalet är representativt för länets tio kommuner. Mer information om urval och svarsfrekvenser finns i avsnitt 4. Fakta om undersökningen.

Undersökningen baserades på frågeformuläret som var framtagen i samarbete mellan SCB och Region Västmanland och användes 2015 i undersökningen "Hur är läget i länet?". Formuläret reviderades och uppdaterades i mindre omfattning i samarbete mellan Institutet för kvalitetsindikatorer och Region Västmanland samt Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Datainsamlingen för undersökningen genomfördes med postenkäter. Missivbrevet innehöll också förtryckta inloggningsuppgifter och en QR kod för att ge deltagarna möjlighet att besvara enkäten digitalt. Datainsamlingen genomfördes under perioden 13 september – 8 november 2019.

I rapporten kommenteras resultaten generellt för Västmanlands län totalt. Där det finns påvisbara skillnader kommenteras även resultaten uppdelat på kön, ålder, grupperad födelseland, utbildning, boendeort samt boendekommun. För frågor som är jämförbara med 2015 års undersökning kommenteras skillnader. Inom varje analysområde kommenteras resultaten även uppdelat på ett antal utvalda frågor som Länsstyrelsen i Västmanlands län och Region Västmanland rekommenderat. I de fall skillnader kommenteras är dessa statistiskt säkerställda, om inget annat anges.

Inledningsvis i rapporten redovisas undersökningens resultat per analysområde, följt av en redogörelse för undersökningens omfattning, datainsamlingsmetodik och svarsfrekvens. Sist i rapporten bifogas de tabeller som ligger till grund för rapporten. Som bilagor finns även missivbrev och frågeformuläret som använts i undersökningen.

På Institutet för kvalitetsindikatorer var Antje Andersson undersökningsledare och Anna Gräsberg metodstatistiker. Region Västmanlands kontaktpersoner gentemot Institutet för kvalitetsindikatorer var Kathrine Bergström och Simon Bölling. Länsstyrelsen i Västmanlands läns kontaktperson var Annette Rydqvist.

3. Resultat

I detta avsnitt redovisas resultaten från undersökningen för Västmanlands län som helhet samt uppdelat på redovisningsgrupperna kön, ålder, grupperad födelseort, utbildning, boendeort samt boendekommun. Även vissa utvalda, för enstaka analysområden relevanta, redovisningsgrupper redovisas. Tabeller som ligger till grund för resultaten återfinns som bilaga sist i rapporten. Alla skillnader mellan grupper som kommenteras är statistiskt säkerställda, om inget annat anges. Med "länsborna" avses i analysen invånarna i Västmanlands län mellan 18 och 84 år.

3.1 Demografisk bakgrund

Den demografiska bakgrunden i länet beskrivs utifrån urvalsundersökningens resultat. Den kan på grund av urvalsosäkerhet bland annat avvika en del från en demografisk beskrivning utifrån befintliga befolkningsregister.

I Västmanlands län finns tio kommuner. Sett till befolkningsstorlek är Västerås den största kommunen i länet med Köpings kommun som näst störst och Skinnskatteberg som den minsta.

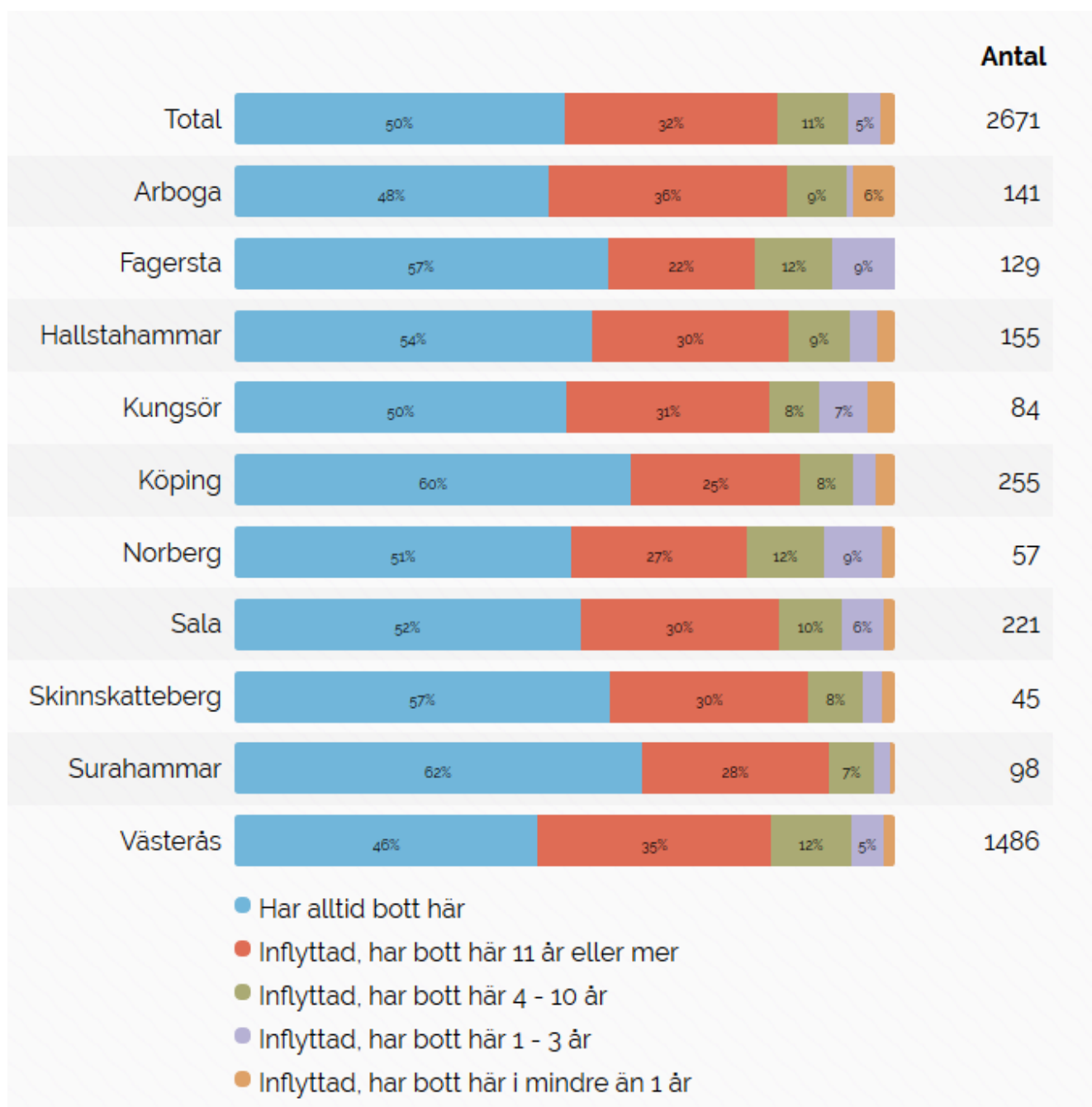
Åldersfördelningen för de som är mellan 18 och 84 år i de enskilda kommunerna är i stort sett samma som i hela länet. Västerås har jämfört med de andra kommunerna i länet minst andel 65-74 åringar.

Drygt 80 procent av invånarna i Västmanlands län är födda i Sverige. Andelen är lika bland såväl män som kvinnor. I Sala och Arboga är andelen som är födda i Sverige högre än i de andra kommunerna, medan andelen som är födda i övriga världen utanför Europa är högst i Västerås.

Vad gäller hur länge invånarna har bott i Västmanlands län så uppger drygt 80 procent att de alltid eller minst elva år bott i länet. Omkring sju procent har bott i länet kortare tid än fyra år. Det finns ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan kvinnor och män gällande boendetid i länet.

Omkring hälften av alla länsbor har alltid bott i länet, de andra är inflyttade. Diagrammet nedan visar fördelningen av boendetid i länet nedbrutet per kommun.

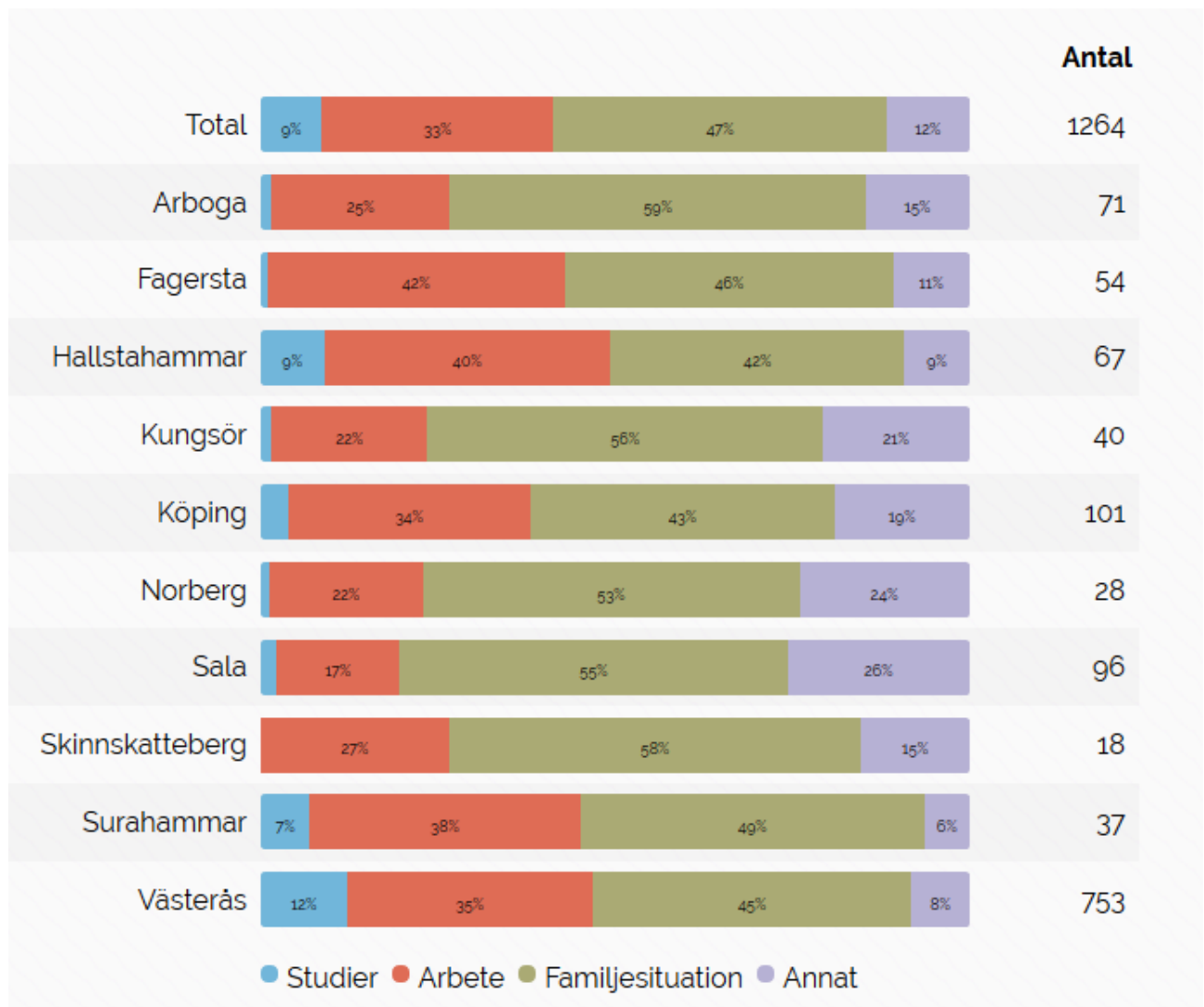
Figur 1. Boendetid i Västmanlands län per kommun

I Västerås är andelen som alltid har bott i länet lägre jämfört med Surahammar och Köping. Arboga kommun har jämfört med de andra kommunerna en större andel invånare som bott i länet mindre än ett år. Bland personer med examen från högskola eller universitet har omkring 36 procent alltid bott i länet, medan motsvarande andel bland de som har gymnasieexamen eller motsvarande är 65 procent.

Som anledning till inflyttningen till Västmanland anger de inflyttade följande (per kommun):

Figur 2. Anledning till inflyttning till Västmanlands län per kommun (bas inflyttade till Västmanlands län)

Omkring 29 procent av de inflyttade anger att de har bott i länet tidigare, inga påvisbara skillnader finns mellan könen eller kommunerna.

Medan andelen som flyttar till länet på grund av studier är större i Västerås jämfört med andra kommuner i länet, så har Arboga en större andel än andra kommuner som flyttat till länet på grund av familjesituationen. Som öppna svar på frågan om anledningen till flytten till Västmanland anges bland annat beslut av migrationsverket, att man ville flytta ifrån storstaden, billigare boende och pensionering.

Mer än hälften av länets invånare har någon form av eftergymnasial utbildning, medan var sjätte länsbo endast har gått i grundskola eller motsvarande. De äldsta åldersgrupperna, 65 år och uppåt, är klart överrepresenterade bland dem med grundskola som högsta avslutade utbildning.

Det är en betydligt större andel kvinnor än män som har examen från högskola eller universitet, omkring 35 procent av kvinnorna jämfört med drygt 21 procent av männen. Bland männen är det en större andel som har en gymnasieexamen eller motsvarande som högsta utbildning, omkring 38 procent av männen jämfört med drygt 24 procent av kvinnorna.

Det finns en del skillnader i utbildningsnivå mellan kommunerna i länet och flera kommuner har en andel av runt 23 procent invånare som har grundskola eller motsvarande som högsta utbildning.

Västerås har med en andel av omkring 13 procent en mindre andel invånare med grundskola eller motsvarande som högsta utbildning. Där finns med drygt 36 procent också den jämfört med länets andra kommuner största andelen invånare som har examen från högskola eller universitet.

3.2 Boende och trygghet

Tabeller över boende och trygghet finns som bilaga sist i rapporten. Alla skillnader mellan grupper som kommenteras är statistisk säkerställda, om inget annat anges.

3.2.1 Boende

I Västmanlands län bor för närvarande omkring hälften av invånarna i villa, radhus eller kedjehus, cirka 23 procent i hyresrättslägenhet och drygt 22 procent i bostadsrätt. Resterande sex procent bor i annan typ av boende som gård, äldreboende eller gruppboende, studentboende eller liknande.

Framför allt är det de som inte bor i kommunens centralort som bor i villa, radhus eller kedjehus. Hyresrätter och bostadsrätter finns däremot med högre andel i kommunens centralort. Det är vanligast att bo i villa, radhus eller kedjehus oavsett i vilken kommun i länet man bor. Den kommun som har störst andel boende i denna upplåtelseform är Surahammar, där omkring 81 procent anger att de bor så för närvarande. Västerås har med omkring 43 procent lägst andel invånare som angett att de bor i villa, radhus eller kedjehus.

Omkring 15 procent av invånarna planerar att byta bostad inom tolv månader vilket ligger i linje med resultatet 2015. Frågan "Av vilken anledning flyttar du?" lades till i årets formulärversion och skulle besvaras av alla som planerar att byta bostad inom tolv månader.

Bland boende i annan tätort i kommunen finns med omkring 23 procent störst andel personer som vill flytta. Ungefär samma andel, nämligen omkring 24 procent, finns bland personer som är födda i ett land utanför Europa. Av de som vill byta sin bostad bor omkring var fjärde i en hyresrättslägenhet.

Inom åldersgrupperna 18-24 och 25-34 år finns en större andel som planerar att flytta jämfört med äldre. Av den yngsta åldersgruppen är det drygt 40 procent, av den näst

Yngsta drygt 24 procent som har flyttplaner. Andelen som planerar att flytta är störst i Västerås, där omkring var femte person planerar att göra det och lägre än i länets andra kommuner i Köping, där bara en av tio planerar att flytta.

Av de som planerar att byta bostad inom tolv månader planerar omkring 28 procent att flytta till villa, radhus eller kedjehus, 29 procent till en hyresrättslägenhet och drygt 17 procent till en bostadsrätt. I åldersgrupperna 18-24 år och 65-74 år samt bland födda utanför Europa är andelen som planerar att flytta till en hyresrätt störst med omkring 50 procent.

När det gäller anledningen till flytten så anger i länet som helhet omkring var tredje person familjesituationen (omkring 41 procent av kvinnorna och drygt 22 procent av männen) eller bostadens storlek. Medan mer än var femte man anger arbete som flyttanledning, är det bara var tjugonde kvinna. Statistiskt signifikanta skillnader mellan könen finns även när det gäller flytt pga. boendekostnaden, som omkring 18 procent av männen men bara sex procent av kvinnorna anger som en flyttanledning.

I hela länet tycker mer än hälften av invånarna att det skulle vara ganska eller mycket svårt att hitta ett annat boende i sin kommun. Dessa resultat ligger i linje med svaren som uppgavs 2015.

I boendemiljön finns det flera olika faktorer som påverkar trivsel och nöjdhet och respondenterna ombads att gradera hur viktiga ett antal olika trivselfaktorer kring deras boende är för dem. I årets enkätversion lades följande faktorer till:

- Väl fungerande bredband
- Närhet till arbetsplats/studier
- Klimatsmart boende

Gällande kollektivtrafik ändrades formuleringen från "Närhet till kollektivtrafik" till "Väl fungerande nära kollektivtrafik".

Den ny tillagda faktorn "Väl fungerande bredband" anses som mycket viktig av sju av tio invånare, både av män och kvinnor i samma utsträckning. Andelen är större i de två yngsta åldersgrupperna jämfört med de två äldsta men ungefär hälften av alla 65-84 åringar anser också väl fungerande bredband som mycket viktigt. Bland 18-24 åringar är motsvarande andel omkring 87 procent.

I likhet med 2015 års resultat visar även årets svar att det fortfarande är faktorer som att det är tyst och lugnt och att det finns en närhet till natur och grönområden som anses som mycket viktiga i boendemiljön.

Andelen respondenter som anser väl fungerande nära kollektivtrafik som mycket viktig tycks ha ökat men ingen direkt jämförelse med 2015 kan göras då frågeformuleringen ändrades något. Skillnaderna mellan könen är dock bestående, 2019 är det varannan kvinna och ungefär var tredje man som anser väl fungerande nära kollektivtrafik som

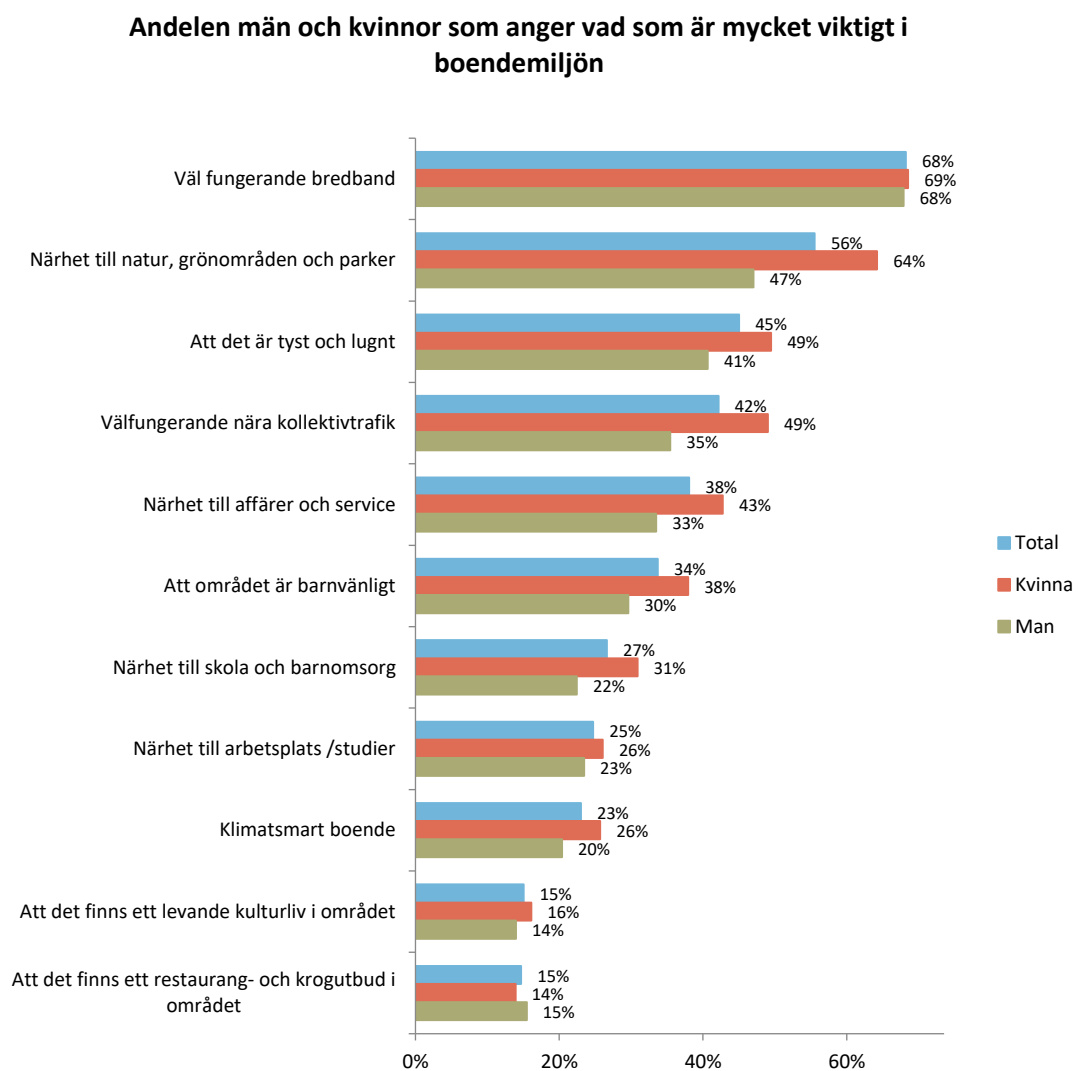
mycket viktig. Samma skillnad finns när man tittar på åldersgrupperna: det är omkring varannan invånare inom de två yngsta och den äldsta åldersgruppen och bara ungefär var tredje invånare mellan 35-54 år som anser välfungerande nära kollektivtrafik som mycket viktig. Medan varannan Västeråsare anser faktorn som mycket viktig är det i Köping bara omkring var fjärde invånare.

Den ny tillagda faktorn Närhet till arbetsplats/studier anses som mycket viktig av omkring var fjärde länsbo. Det finns inga skillnader mellan könen men stora skillnader mellan åldersgrupperna, då en större andel yngre upp till 54 år jämfört med de äldre från 55 år anser faktorn som mycket viktig.

Ett klimatsmart boende anses som mycket viktigt av omkring 23 procent av länsborna. Andelen bland kvinnor och yngre är större jämfört med män och äldre.

I nedanstående diagram visas trivsselfaktorerna i boendemiljön sorterade utifrån hur viktiga de anses vara totalt samt uppdelade per kön.

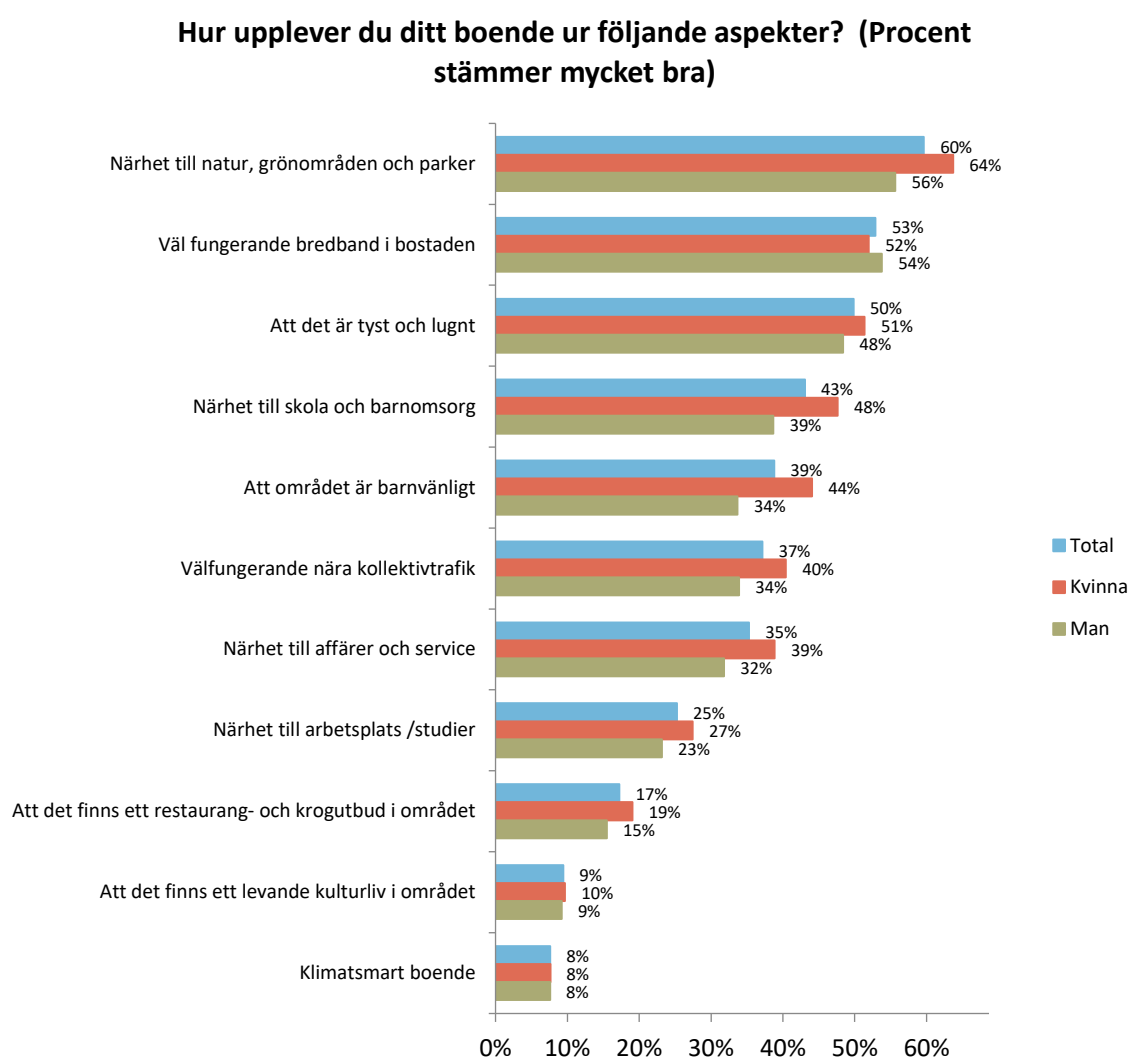
Figur 3: Trivsselfaktorer i boendemiljön som anses som mycket viktiga per kön

Länsborna ombads sedan att ta ställning till hur de upplever sitt boende med hänsyn till samma trivsselfaktorer. Resultaten visar att deras boendesituation i stora drag stämmer överens med hur viktiga de tycker de olika trivsselfaktorerna är. En något större diskrepans finns dock gällande faktorn välfungerande bredband, som omkring 70 procent av länets invånare anser som mycket viktig men bara 53 procent svarade ”mycket bra” på frågan hur de upplever sitt boende med avseende på välfungerande bredband.

I nedanstående diagram visas trivsselfaktorerna i boendemiljön sorterade utifrån hur invånarna upplever sitt boende utifrån dem (totalt samt uppdelade per kön).

Figur 4: Upplevelse av nuvarande boende utifrån ett antal faktorer totalt och uppdelat per kön (Procent stämmer mycket bra)

3.2.2 Trygghet

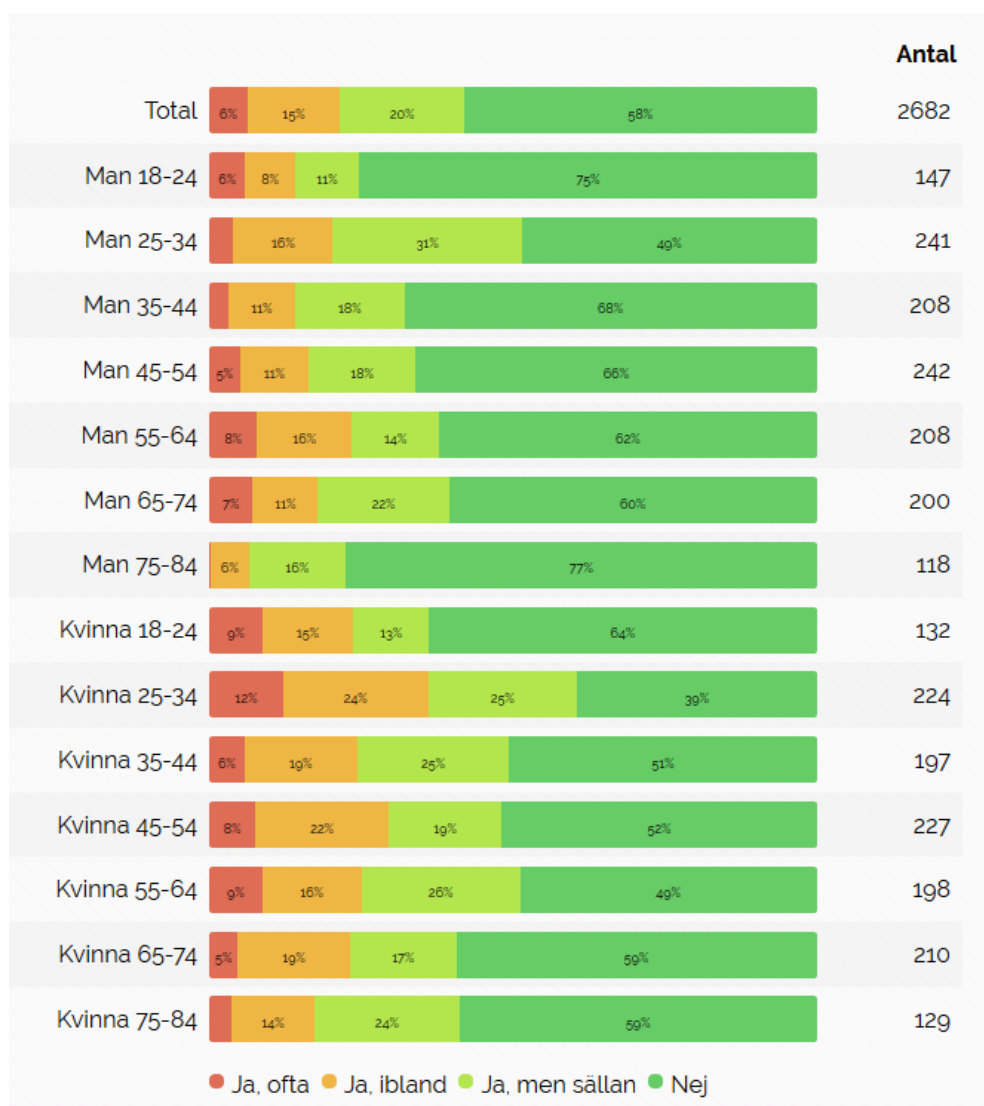
Totalt sett i länet anger 42 procent att de någon gång har oroat sig för att utsättas för våld eller hot om våld under den senaste 12 månadsperioden. Drygt 22 procent av länsborna har under de senaste tolv månaderna ofta eller ibland oroat sig för att utsättas

för våld eller hot om våld. Omkring 58 procent har aldrig, under de senaste 12 månaderna, oroat sig över detta. Resultaten på övergripande nivå visar inte någon statistiskt signifikant skillnad i jämförelse med 2015.

När det gäller oro för att man ska utsättas för våld eller hot om våld är det bland kvinnor som otryggheten är störst. Andelen kvinnor som ofta eller ibland oroat sig är drygt 26 procent jämfört med motsvarande andel män som är omkring 17 procent.

Den åldersgruppen som kände störst oro för att själv bli utsatt för våld eller hot om våld är 25-34 åringar, där det också visar sig en signifikant skillnad i jämförelse med åldersgruppen 18-24 åringar. Medan cirka 30 procent (cirka 25 procent av männen och omkring 37 procent av kvinnorna) i den yngsta gruppen oroat sig i någon grad, så är motsvarande andel i den näst yngsta gruppen omkring 56 procent. (cirka 51 procent män och drygt 61 procent kvinnor). I den yngsta åldersgruppen har också andelen som oroat sig i någon grad minskat med omkring 26 procentenheter jämfört med 2015.

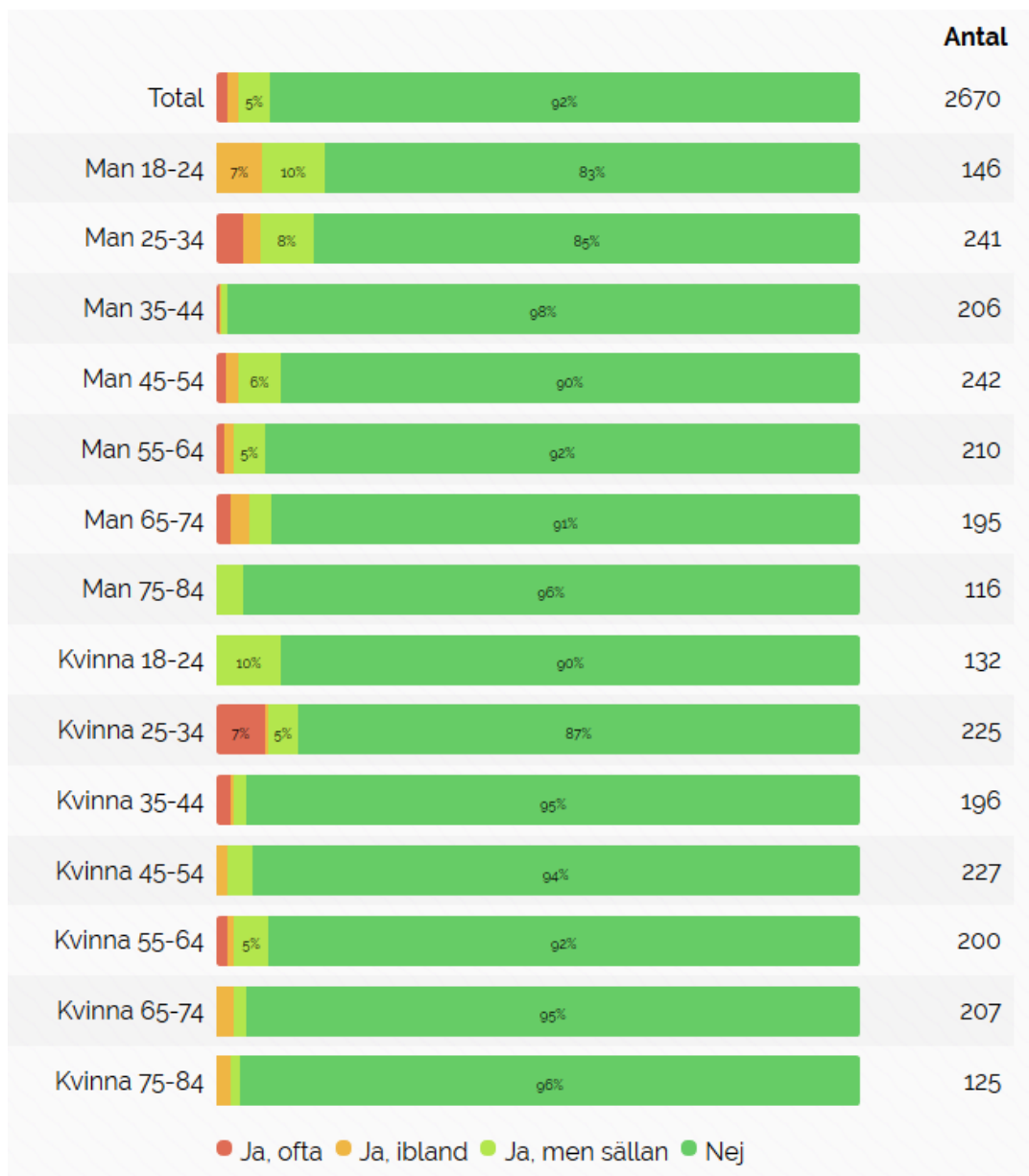
Figur 5: Andel länsbor som under de senaste 12 månaderna oroat sig i olika grad för att utsättas för våld eller hot om våld per kön och ålder

Sala är jämfört med de andra kommunerna i länet den kommun med minst andel invånare som uppgav att de oroas i någon grad. Ungefär tre av tio Salabor svarade det. Personer som bor utanför tätort är mindre oroliga att utsättas för våld eller hot om våld än personer som bor i kommunens centralort. Omkring en tredjedel har oroat sig i någon grad medan motsvarande andel för boende i centralort är cirka 45 procent.

Byter vi perspektiv från att känna oro till att faktiskt ha blivit utsatt för våld eller hot om våld så är det i år cirka åtta procent av länets invånare som uppger att de själva blivit utsatta i någon utsträckning under de senaste tolv månaderna. Andelen på länsövergripande nivå skiljer sig inte mellan män och kvinnor. Andelen som blivit utsatta för våld eller hot om våld är med omkring tre procent lägst bland 35-44 åringar och 75-84 åringar och med omkring 14 procent högst bland 18-34 åringar.

Figur 6: Andel länsbor som under de senaste 12 månaderna i olika frekvens utsatts för våld eller hot om våld per kön och ålder

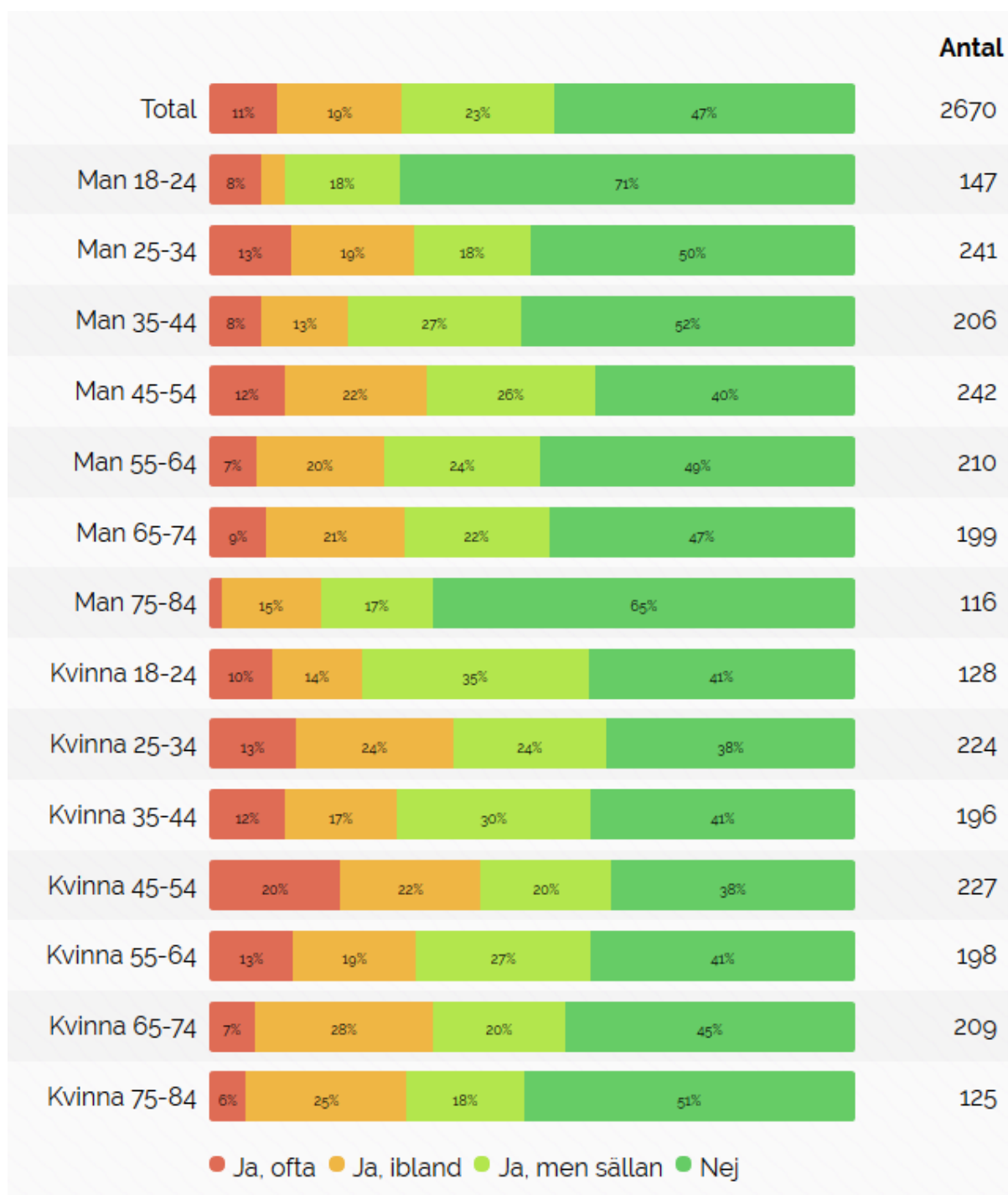
Ett intressant resultat är skillnaden mellan de yngsta kvinnorna och de som är 25-34 år gamla. Inga kvinnor i den yngsta åldersgruppen har utsatts ofta eller ibland för våld, medan motsvarande andel i den näst äldre åldersgruppen är omkring åtta procent. Skillnader finns även bland männen i dessa åldersgrupper men då i mindre omfattning.

Detta resultat tycks spegla sig i den upplevda oron för att själv bli utsatta för våld eller hot om våld där just åldersgruppen 25-34 åringar uppgav i högre utsträckning jämfört med de yngsta att de oroade sig.

Andelen länsbor som oroat sig att en anhörig eller nära vän skulle utsättas för våld eller hot om våld har jämfört med 2015 minskat med omkring fem procentenheter från 58 procent till 53 procent men skillnaden är inte statistiskt säkerställd. Drygt varannan länsbo har oroat sig i någon grad över att en anhörig eller nära vän skulle utsättas för våld eller hot om våld under de senaste tolv månaderna. Kvinnorna är mer oroliga än männen. Medan cirka 49 procent av männen oroat sig i någon grad är motsvarande andel för kvinnorna cirka 58 procent.

I alla åldersgrupper har andelen som oroat sig i någon grad för att anhöriga utsätts för våld eller hot om våld minskat över tid men de största skillnaderna finns i den yngsta åldersgruppen av 18-24 åringa och den äldsta åldersgruppen av 75-84 åringa. Då konfidensintervallerna i dessa små grupper är stora kan dock inga statistiskt signifikanta skillnader påvisas. De yngsta och äldsta åldersgrupper är också minst oroliga. Omkring fyra av tio länsbor i dessa två åldersgrupper uppgav att de oroat sig i någon grad för att en anhörig eller nära vän skulle utsättas för våld eller hot om våld. Tittar man dock på de könsuppdelade resultaten i åldersgrupperna visar det sig att det framför allt är männen inom den yngsta åldersgruppen som oroat sig minst.

Figur 7: Andel länsbor som under de senaste 12 månaderna i olika grad oroat sig för att någon anhörig/nära vän ska utsättas för våld eller hot om våld per kön och ålder

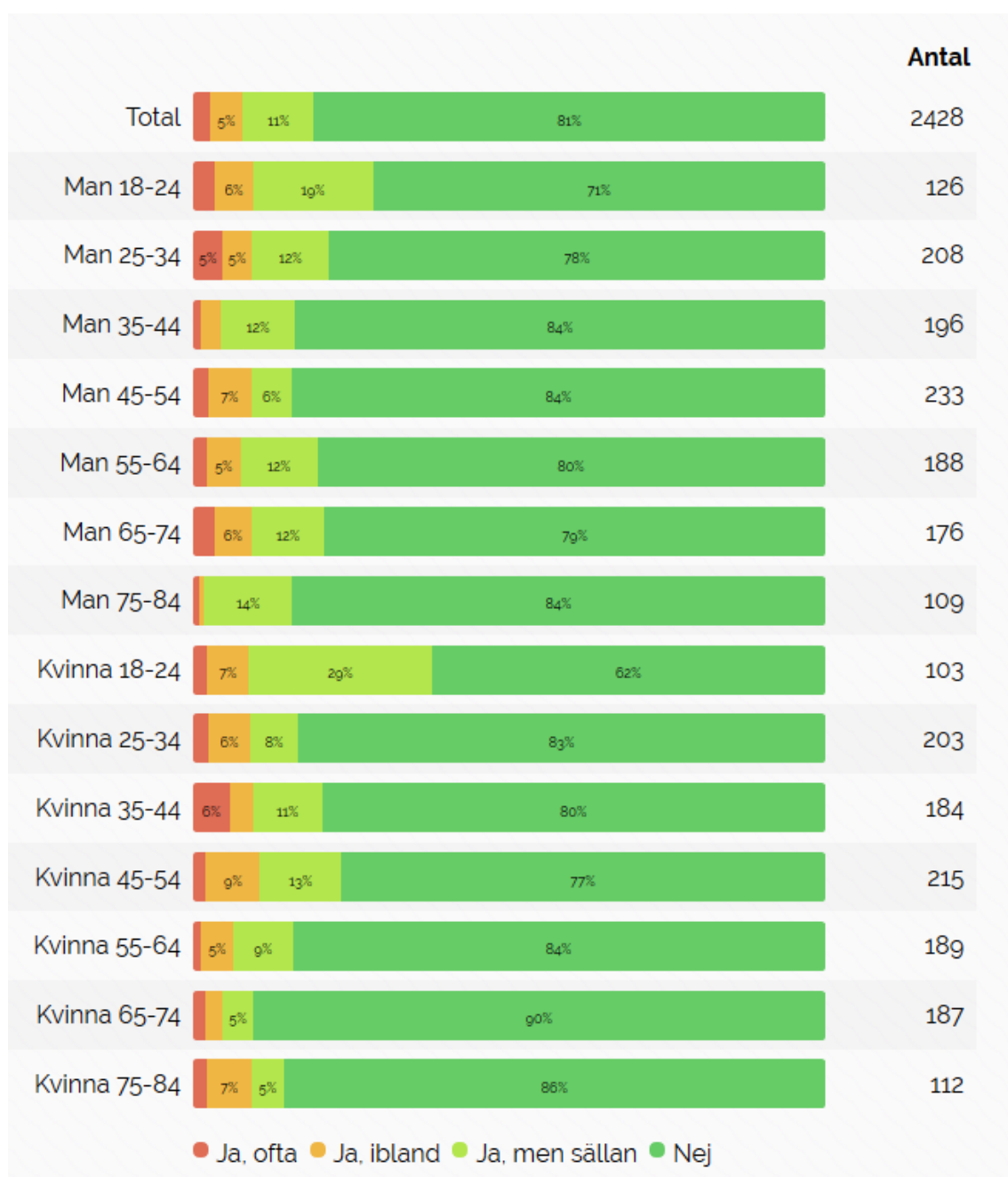

Minst oroliga är invånare som är födda utanför Europa, där omkring tre av tio personer anger att de oroat sig för att någon anhörig/nära vän ska utsättas för våld eller hot om våld. Motsvarande andel är omkring 57 procent för invånare som är födda i Sverige.

Gällande kommunerna så är det invånarna i Surahammar som anger i störst omfattning (17 procent) att de oroar sig ofta för att en anhörig eller nära vän ska utsättas för våld eller hot om våld.

När det gäller anhörigas och närståendes utsatthet för våld eller hot om våld så är det den yngsta åldersgruppen som har störst andel länsbor som uppgav att anhöriga eller närstående blivit utsatta, skillnaden jämfört med 2015 är dock inte statistiskt säkerställd.

Figur 8: Andel länsbor vars anhöriga/nära vänner under de senaste 12 månaderna i olika frekvens utsatts för våld eller hot om våld per kön och ålder

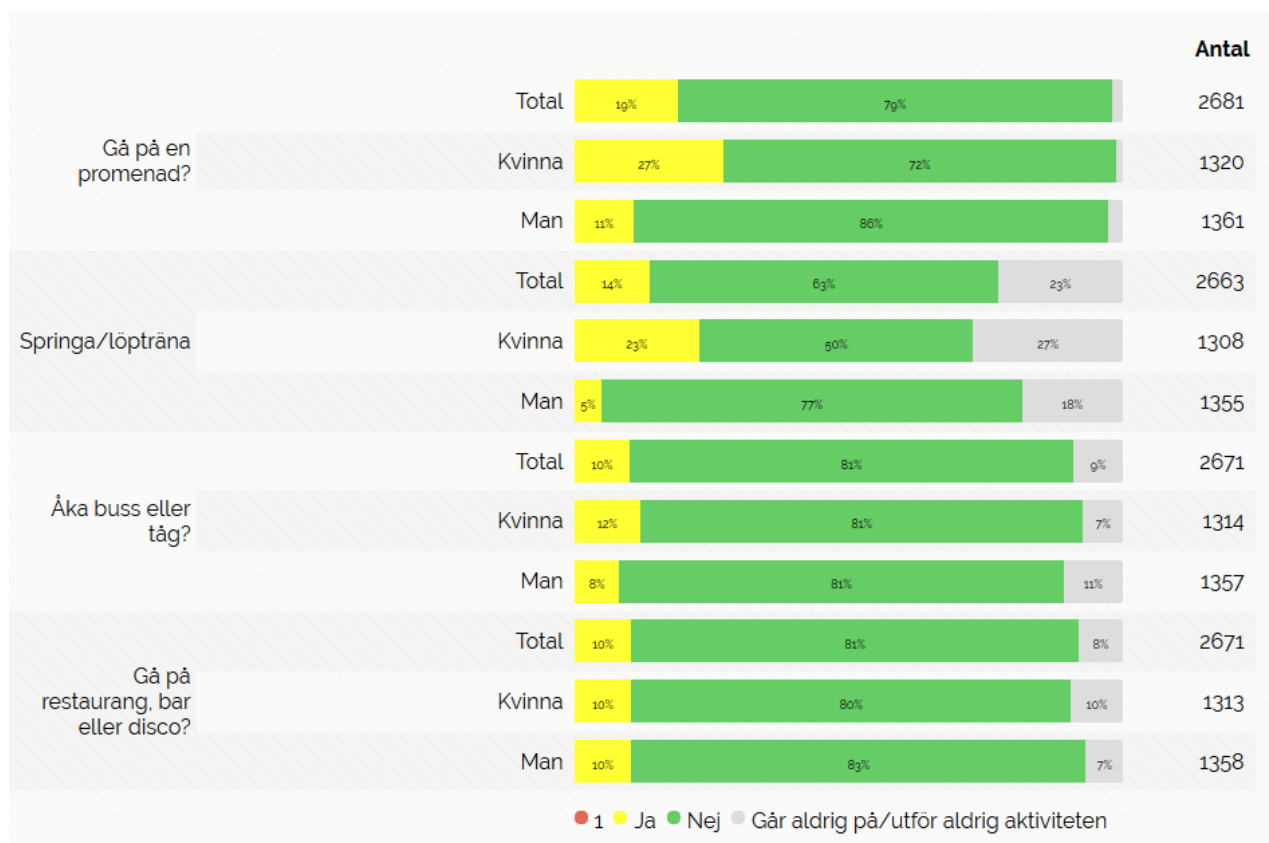

När det gäller frågorna om man under de senaste 12 månaderna har avstått från att delta i aktiviteter för att man känt sig otrygg eller rädd för att bli hotad, ofredad eller utsatt för våld visar resultaten att omkring 28 procent av länsborna har avstått från minst en aktivitet.

Nästan var femte länsbo har avstått från att gå på en promenad och omkring 14 procent från att springa/löpträna. Omkring tio procent har avstått från att åka buss eller tåg samt från att gå på restaurang, bar eller disco.

Nedanstående diagram visar könsuppdelade resultat för de fyra aktiviteter som flest länsbor har angett att de avstått ifrån. 27 procent av kvinnorna har avstått från att gå på en promenad medan motsvarande andel män är 11 procent. Ännu större skillnad är det när det gäller springa/löpträna som nästan var fjärde kvinna har avstått ifrån men bara fem procent av männen. När det gäller restaurangbesök finns inga signifikanta skillnader mellan könen.¹

Figur 9: Aktiviteter som störst andel länsbor har under de senaste 12 månaderna avstått ifrån för att de känt sig otrygga eller rädda för att bli hotad, ofredad eller utsatt för våld per kön

¹ Jämförelser med 2015 kan inte göras då denna fråga har förändrats i årets frågeformulär.

Ur de öppna kommentarerna framgår att det finns en upplevd otrygghet att gå ut på kvällen när det är mörkt.

3.3. Arbete och arbetsliv

Tabeller som ligger till grund för kapitlet finns som bilaga i slutet av rapporten.

3.3.1. Arbete

Omkring 55 procent av länsborna uppger att de är anställda, 33 procent i privata företag och 22 procent i offentlig sektor. Omkring sju procent arbetar deltid och majoriteten av de deltidsarbetande är kvinnor.

Omkring 45 procent av männen och 21 procent av kvinnorna är anställda i privata företag. Drygt 13 procent av männen och 32 procent av kvinnorna är anställda inom den offentliga sektorn.

25 procent är pensionärer, sju procent studerande och fyra procent egna företagare. Resterande är arbetssökande, föräldralediga, långtidssjukskrivna, personer som har sjuk- eller aktivitetsersättning, hemmafru/hemmaman och annat.²

I enlighet med resultatet 2015 upplever omkring nio av tio av de länsbor som angett att de är anställda, föräldra- eller tjänstlediga, långtidssjukskrivna eller egenföretagare att de trivs mycket eller ganska bra på sin arbetsplats och med sina arbetsuppgifter. De upplever också sitt arbete som mycket eller ganska meningsfullt. Det är drygt 63 procent av kvinnorna och 47 procent av männen som upplever sitt arbete som mycket meningsfullt. Invånare som har en examen från högskola eller universitet uppger i högre utsträckning att de trivs mycket bra på sin arbetsplats och med sina arbetsuppgifter och de upplever också sitt arbete som mycket meningsfullt i högre grad än länsbor med gymnasieexamen eller kortare studier vid högskola eller universitet.

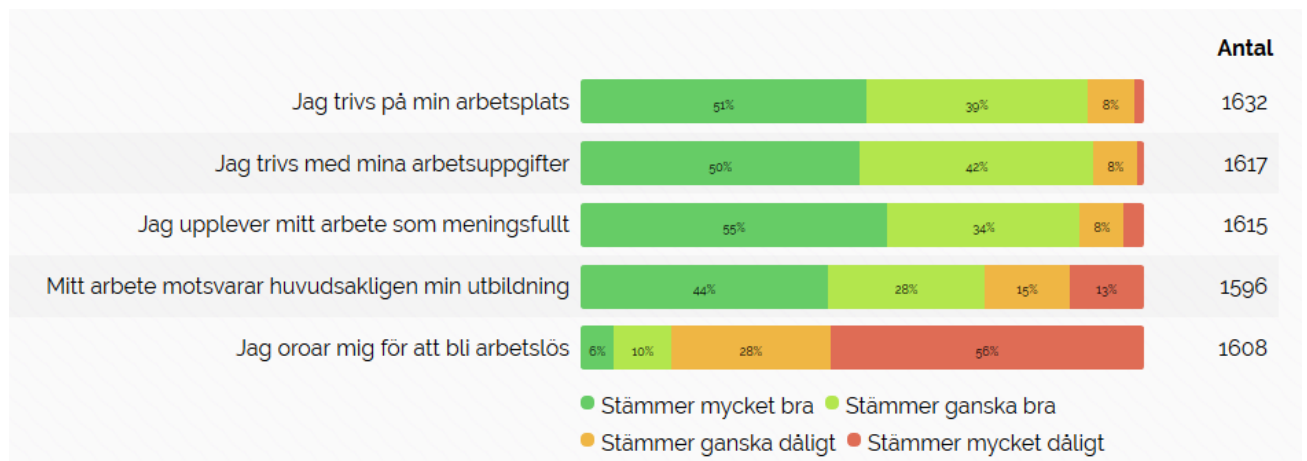
I enlighet med resultatet från mätningen 2015 upplever drygt sju av tio länsbor att deras arbete huvudsakligen motsvarar deras utbildning ganska eller mycket bra och kvinnor tycker i högre grad än män att det stämmer mycket bra. Personer med annan eftergymnasial utbildning samt examen eller forskarexamen från högskola eller universitet upplever i högre grad att deras arbete huvudsakligen motsvarar deras utbildning mycket bra än invånare med grundskola, gymnasieexamen eller de som genomfört kortare studier vid högskola eller universitet.

Vid en jämförelse mellan åldersgrupperna tycks de sysselsatta personerna mellan 65 och 74 år i högre grad än de övriga åldersgrupperna trivas med arbetet och arbetsuppgifterna och tycka att arbetet är meningsfullt.

² Frågeformuleringen har förändrats sedan 2015 så att inga detaljerade jämförelser över tid kan göras.

Oron för arbetslöshet finns i någon grad hos omkring 44 procent av de svarande, drygt 16 procent instämmer i att oron finns i mycket eller ganska hög grad. Detta är i stort sett samma omfattning som 2015. Inga skillnader mellan könen eller kommunerna är påvisbara men omkring 35 procent i den yngsta åldersgruppen av 18-24 åringar instämmer att de oroar sig i ganska eller mycket hög grad, vilket är en betydligt större andel än i alla andra åldersgrupper. En mindre andel av de som är födda i Sverige eller har en examen från högskola eller universitet jämfört med födda i övriga världen eller utan någon form av eftergymnasial utbildning instämmer att de känner ganska eller mycket oro över att bli arbetslösa.

Figur 10: Upplevelse av arbetssituationen (bas sysselsatta)

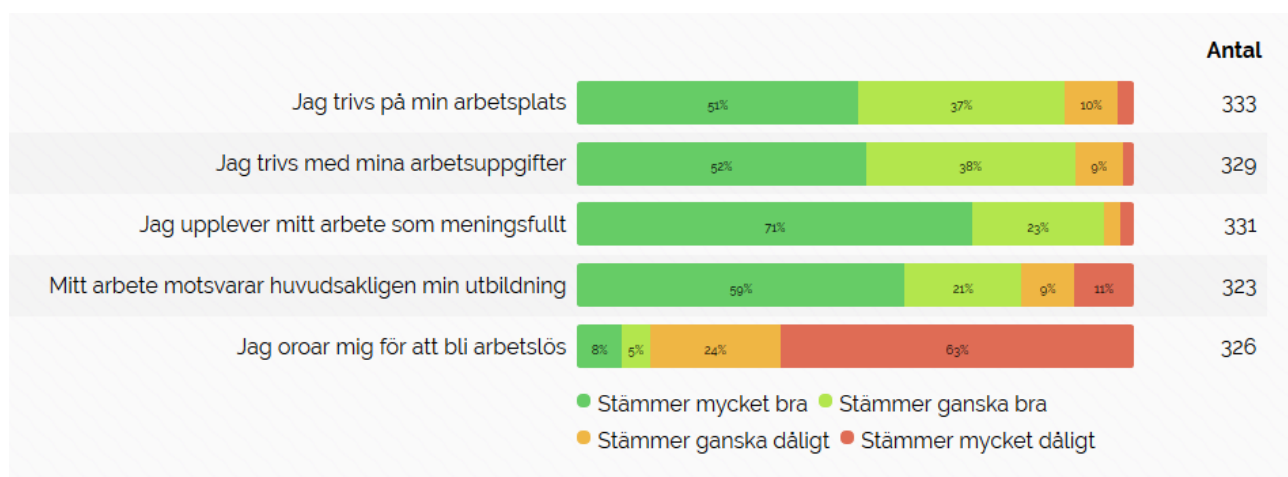
Den största andelen av alla sysselsatta länsbor arbetar i följande branscher:

Figur 11: De tre branscher där största andelen länsbor arbetar per kön (Bas sysselsatta)

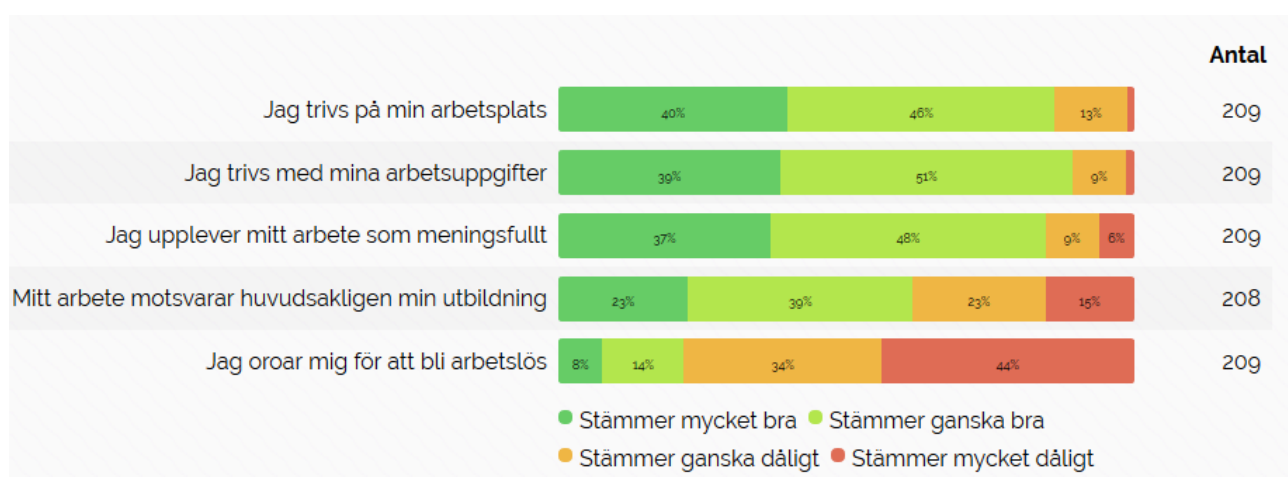
Bransch	Andel totalt	Andel kvinnor	Andel män
Vård, omsorg, sociala tjänster	21%	35%	8%
Tillverkning	13%	6%	19%
Utbildning språk	8%	12%	4%

Nedan diagram visar hur de sysselsatta inom de tre största branscherna upplever sin arbetssituation

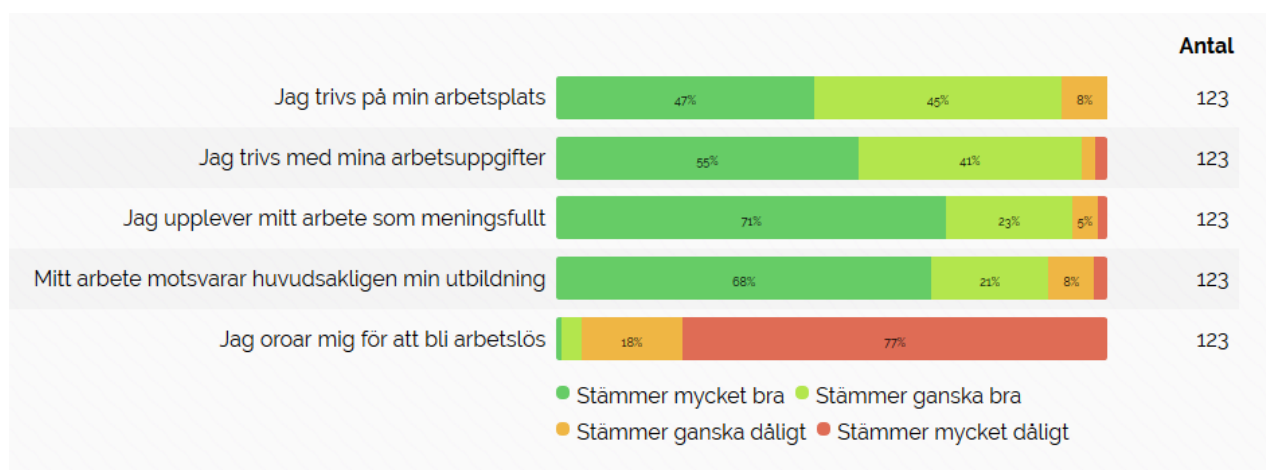
Figur 12: Sysselsatta inom vård, omsorg och sociala tjänster:

Figur 13: Sysselsatta inom tillverkning:

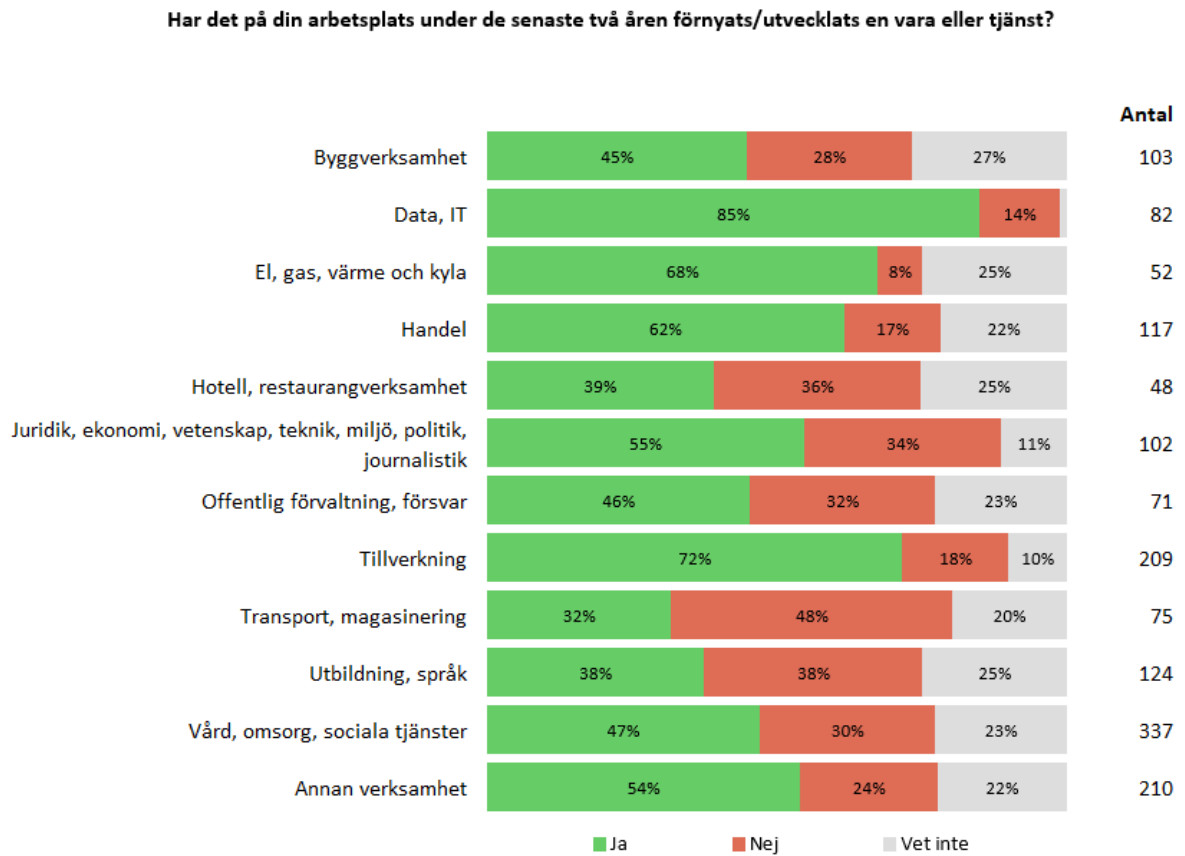
Figur 14: Sysselsatta inom utbildning, språk:

Omkring 54 procent av länsborna uppgav att man på deras arbetsplats under de senaste två åren har förnyat/utvecklat en vara eller tjänst. Varannan länsbo svarar att det på sin

arbetsplats har gjorts en större ändring i arbetssätt/metod/process. Se nedan diagram uppdelade per bransch.

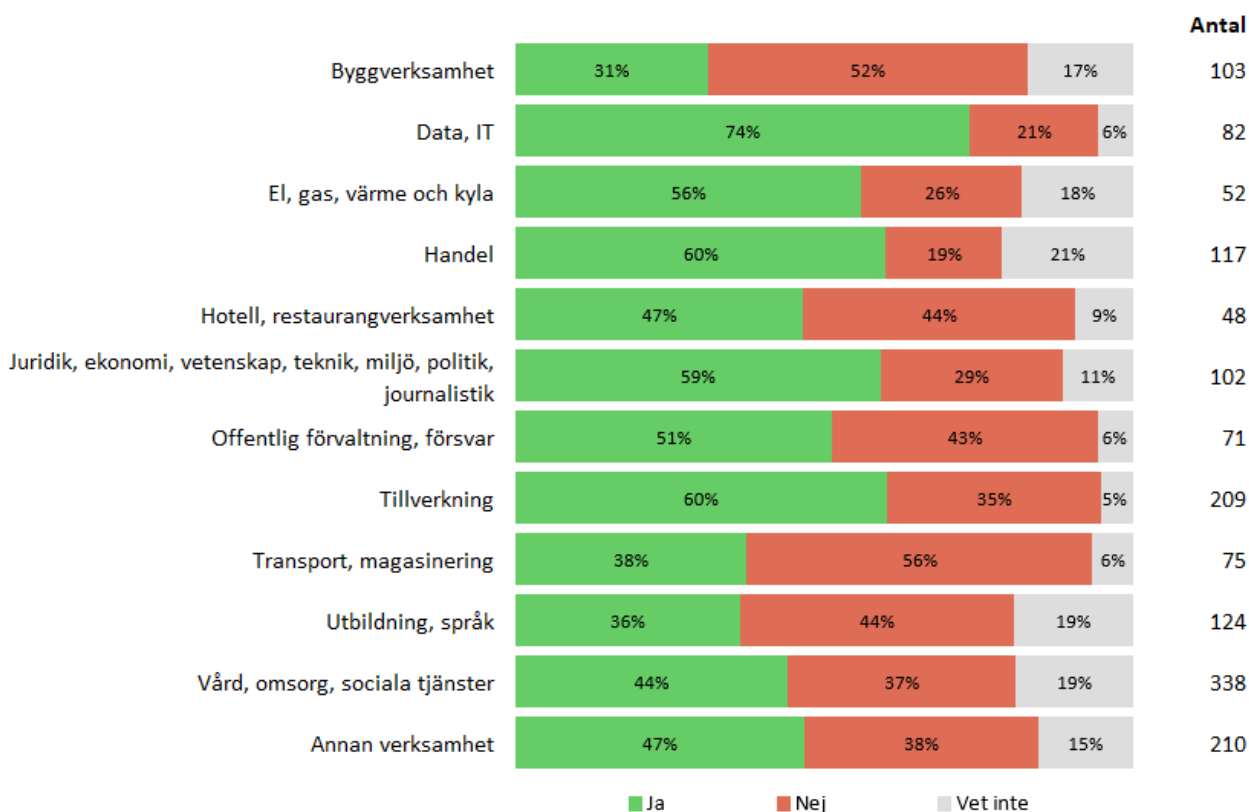
Figur 15: Förnyelse/utveckling av ny vara eller tjänst under de senaste två åren per bransch (Bas sysselsatta)³

³ Bara branscher med minst 30 svarande visas

Figur 16: Större ändring i arbetssätt/metod/process under de senaste två åren per bransch (Bas sysselsatta)⁴

Har det på din arbetsplats under de senaste två åren gjorts en större ändring i arbetssätt/metod/process?

3.3.2. Arbetsliv

Drygt åtta procent av länsborna planerar att avsluta sin nuvarande tjänst eller verksamhet inom sex månader. Resultatet är i stort sett samma som 2015. Det finns inga påvisbara skillnader mellan könen. Var fjärde länsbo i åldersgruppen 18-24 år och elva procent av de 35-44 åringar planerar att avsluta sin nuvarande tjänst eller verksamhet. Andelen i dessa åldersgrupper är högre jämfört med 25-34 åringar och 45-54 åringar och även något högre än i mätningen 2015. Skillnaden är dock inte statistiskt säkerställd.

Cirka tre av tio länsbor arbetar på distans minst någon gång per månad, en större andel bland de som arbetar eller studerar i en annan kommun än den de bor i jämfört med de som arbetar eller studerar i samma kommun som de bor i. Det är en större andel män jämfört med kvinnor bland de som gör det varje dag eller några gånger i veckan samtidigt som det är en mindre andel i den yngre åldersgruppen och bland de med lägre utbildning som regelbundet arbetar på distans.

Omkring 13 procent av länsborna skulle arbeta mer på distans om de hade tillgång till bättre bredband. Andelen är större bland boende utanför tätort jämfört med boende i

⁴ Bara branscher med minst 30 svarande visas

kommunens centralort. Av de som redan nu regelbundet arbetar på distans skulle totalt i länet omkring 20 procent öka omfattningen om de hade tillgång till bättre bredband, av de boende utanför tätort är motsvarande andel omkring 32 procent. Inga påvisbara skillnader finns gällande kommuner. Omkring 18 procent av de som inte arbetar eller studerar i samma kommun som de bor i skulle arbeta mer hemifrån om de hade tillgång till bättre bredband jämfört med drygt 10 procent av de som arbetar eller studerar i samma kommun.

Det är ungefär samma fördelning som 2015 i fråga om länsborna arbetar eller studerar i samma kommun som de bor i. Cirka var sjunde länsbo uppger det. Det finns dock stora skillnader mellan kommunerna. Andelen som arbetar eller studerar i samma kommun de bor i är störst i Västerås med omkring 78 procent och lägst i Hallstahammar och Surahammar där bara omkring en tredjedel gör det.

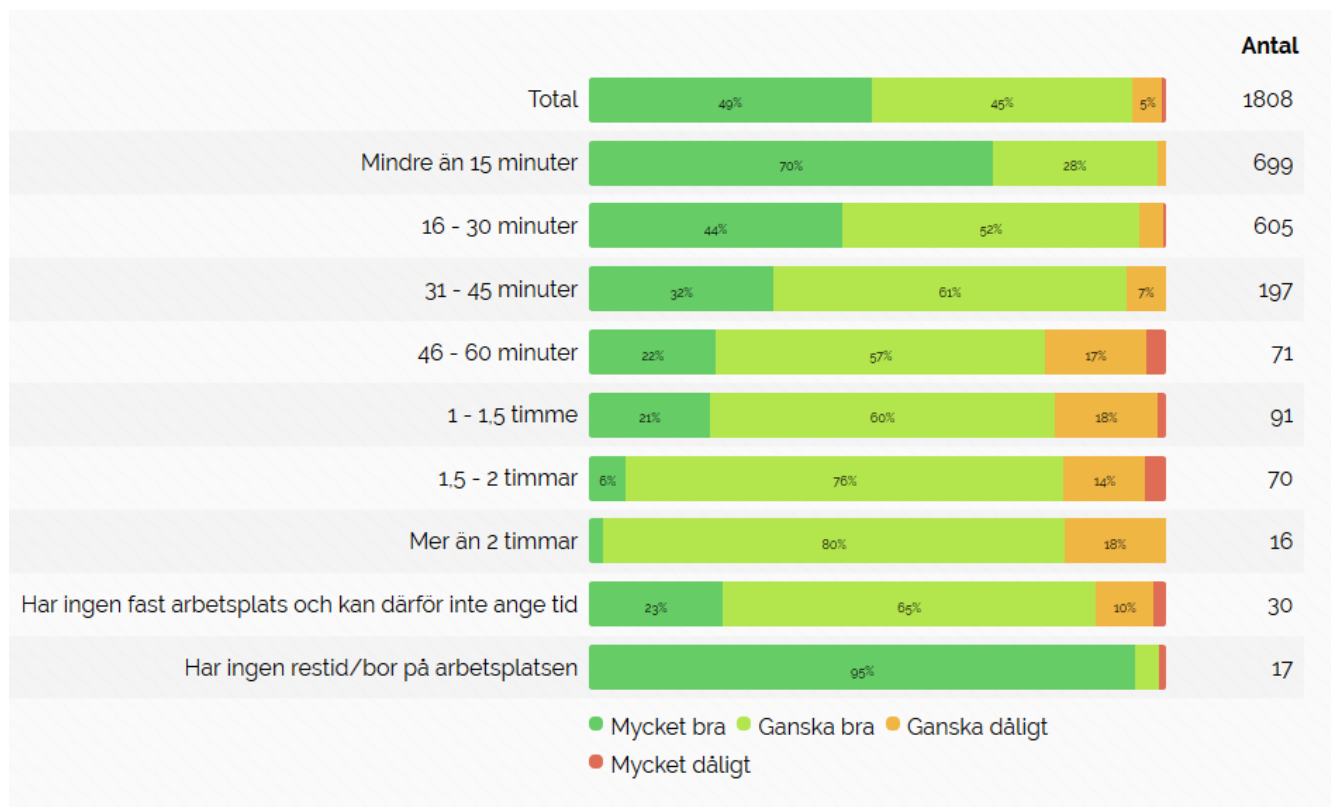
Vilket färdmedel man använder för att ta sig till arbete eller studier varierar beroende om man arbetar eller studerar i samma kommun som man bor i. I enlighet med mätningen 2015 uppger ungefär var sjätte länsbo att man använder bil, MC eller moped för att ta sig till sitt arbete eller studier. Var sjunde länsbo som inte arbetar eller studerar i samma kommun man bor i och omkring var femte länsbo som bor i samma kommun som man arbetar eller studerar i använder detta färdmedel. I Västerås är andelen lägre jämfört med Surahammar, Hallstahammar eller Kungsör. Cykeln används av omkring 17 procent av länsborna, i större omfattning av personer som arbetar eller studerar i samma kommun som de bor i och i Västerås jämfört med Hallstahammar eller Surahammar. När det gäller kollektiva färdmedel så används de av omkring var fjärde länsbo som arbetar eller studerar i en annan kommun än den man bor i jämfört med drygt åtta procent av de som arbetar eller studerar i sin egen kommun. I Köping använder bara drygt fem procent kollektiva färdmedel. Kvinnor och den yngsta åldersgruppen använder kollektiva färdmedel eller promenerar i något större utsträckning och använder bil i mindre utsträckning jämfört med män och äldre. Det finns i stort sett inga skillnader mellan män och kvinnor i val av färdmedel jämfört med mätningen 2015.

I enlighet med resultaten 2015 anger drygt 87 procent att de har en restid till arbetet eller studier på mindre än 60 minuter enkel resa. Kortare restid än 30 minuter har omkring 72 procent av länsborna. En av tio i länet har en restid till arbetet eller studierna som överstiger 60 minuter. Av de som arbetar eller studerar i samma kommun som man bor i anger fler än hälften att de har en resväg på mindre än 15 minuter. Omkring 61 procent av de som bor i Fagersta anger att de har en resa på mindre än 15 minuter till arbetet och studier, i Hallstahammar är det bara tre av tio som har en så kort restid enkel resa.

Totalt sett anger omkring 94 procent av länsborna att resan till arbete eller studier fungerar mycket eller ganska bra vilket ligger i linje med resultatet 2015. Inga skillnader i upplevelsen finns mellan könen.

Omkring 70 procent av de som har en resväg på mindre än 15 minuter upplever att resan fungerar mycket bra. De som har en restid över 15 minuter upplever dock inte att resandet fungerar lika positivt och andelen som svarar mycket bra avtar med ökad resväg.

Figur 17: Totalupplevelsen av resandet till arbete eller studier per restid (Bas sysselsatta)

Kvinnorna tycks vara något mer positiva än män beträffande tidsåtgång, säkerhet och fysisk tillgänglighet gällande resandet till arbete eller studier. Länsbor som har en resväg på mindre än 15 minuter anser i högre utsträckning än de med längre resväg att resan fungerar mycket bra utifrån faktorerna säkerhet, trygghet och fysisk tillgänglighet. Drygt sju av tio invånare med kortast resväg anser det. De med resväg på 16-30 minuter anser i lägre utsträckning att resan fungerar totalt sett mycket bra. Andelen som anser det är omkring 44 procent. Trenden är att ju längre resväg desto färre anser att upplevelsen av tidsåtgång och punktlighet är mycket bra. I enlighet med 2015 anger även i år drygt sju av tio bland de som angett att de arbetar eller studerar i samma kommun de bor i att resandet fungerar mycket bra beträffande tidsåtgång och punktlighet.

Av de som studerar eller studerat anger omkring sju procent att de driver eller drivit ett UF företag, andelen i den yngsta åldersgruppen är drygt 32 procent. Drygt var fjärde länsbo som studerar eller studerat anger att sin gymnasie-, högskole- eller universitetsutbildning innehållit inslag av entreprenörskap och/eller företagande på schemalagd tid med tydlig fokus eller enstaka inslag av detta.

Omkring tre av tio länsbor kan tänka sig att bli företagare. Av de som driver eller drivit ett UF företag är motsvarande andel omkring 65 procent. Det är en större andel män och yngre upp till 44 år jämfört med kvinnor och äldre som kan tänka sig att bli företagare. I den yngsta åldersgruppen kan omkring sex av tio länsbor tänka sig att bli företagare. I åldersgrupperna 35-64 år är redan en av tio länsbor företagare. I Västerås och bland länsbor som är födda utanför Europa är andelen som kan tänka sig att bli företagare större jämfört med Fagersta, Kungsör och Köping samt boende som är födda i Norden utanför Sverige.

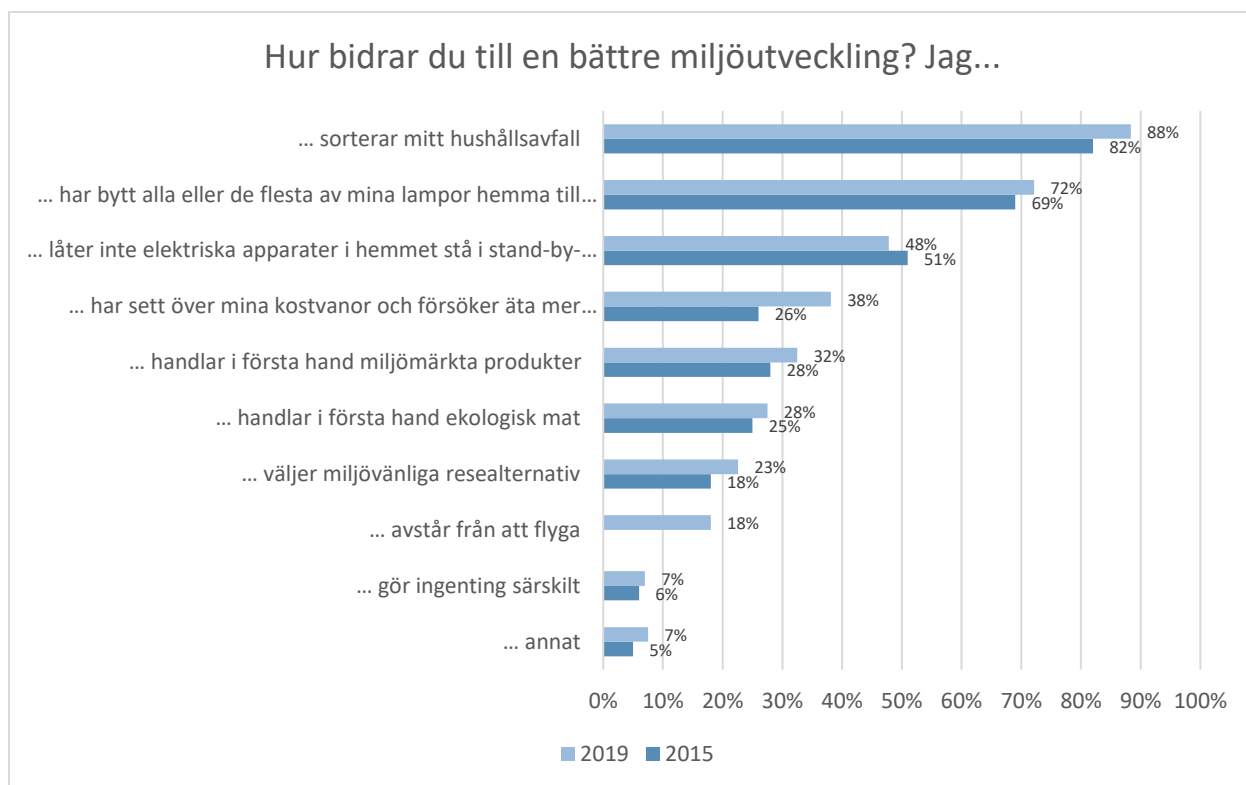
Omkring sex av tio länsbor vet inte vart man kan vända sig för att få hjälp att starta företag, men uppger att de kan ta reda på det med hjälp av internet eller på annat sätt. Andelen är större bland yngre och personer som är födda i Sverige. Almi, verksamt.se, Skatteverket, kommunen, företagarföreningen och arbetsförmedlingen är några ställen man skulle vända sig till. Omkring tre av tio vet inte vart de kan vända sig och en av tio vet. Bland de som angett att de skulle kunna tänka sig att bli företagare är det omkring 20 procent som inte vet vart man kan vända sig jämfört med drygt 37 procent av de som angett att de inte kan tänka sig att bli företagare. Bland de som driver eller drivit ett UF företag är det omkring 24 procent som vet vart de kan vända sig jämfört med drygt 10 procent bland de som inte drivit ett UF företag.

3.4. Miljö

Invånarna i Västmanlands län bidrar till en bättre miljöutveckling med olika insatser för miljön. För omkring 74 procent av länsborna är det viktigt att göra miljömedvetna val. Drygt 81 procent av kvinnorna och omkring 67 procent av männen anser det. Det finns inga signifikanta skillnader mellan flertalet åldersgrupper förutom den yngsta. Bland 18-24 åringar anser bara 64 procent att det är viktigt att göra miljömedvetna val. Skillnader finns även gällande födelseland; de som är födda i Europa utom Norden och i övriga världen anser i högre utsträckning än länsbor som är födda i Sverige att det är viktigt. Andelarna är drygt 85 procent för födda i Europa utom Norden, omkring 88 procent för födda i övriga världen men bara 72 procent för invånare som är födda i Sverige. Ju högre utbildning desto högre andel som tycker att miljömedvetna val är viktiga.

I diagrammet nedan rangordnas olika insatser till en bättre miljöutveckling från den mest viktiga till den minst viktiga med jämförelsevärden för 2015. Som diagrammet visar är rangordningen i stora drag lika vid båda mättillfällen. Det är insatsen att se över kostvanorna och försöka äta mer klimatsmart som i år har en position högre upp i rangordningen samtidigt som denna insats också har ökat mest över tid. För insatserna att sortera hushållsavfall och valet av miljövänliga resealternativ har andelen som bidrar med det också ökat statistiskt signifikant. Den största könsvisa skillnaden finns för alternativet att man sett över sina kostvanor som omkring 48 procent av kvinnorna och drygt 29 procent av männen angett. Alternativet "avstå från att flyga" har lagts till i årets formulärversion. Som öppna svar angavs minskning av konsumtion, återanvändning, att handla på eller skänka till second hand samt odling som några alternativ.

Figur 18: Bidrag av länsborna till bättre miljöutveckling jämförelse över tid

Omkring 70 procent av länsborna uppfattar sig som ganska eller mycket miljömedvetna, män och kvinnor ungefär i samma utsträckning. En större andel av invånarna i Arboga uppfattar sig som miljömedvetna i mycket stor utsträckning jämfört med invånarna i Sala och Köping.

2019 är det bara drygt 63 procent av länsborna som uppfattar sin kommun som ganska eller mycket miljömedveten vilket är en minskning med cirka 13 procentenheter jämfört med 2015.

Av de som arbetar uppfattar cirka 64 procent arbetsgivaren som ganska eller mycket miljömedveten vilket är ungefär samma resultat som 2015.

Omkring 92 procent av länsborna upplever luftkvaliteten som mycket eller ganska bra, vilket är ungefär samma resultat som 2015. Det finns dock skillnader mellan länets kommuner avseende andelen invånare som upplever luftkvaliteten som mycket bra. Andelen är med omkring 37 procent lägst i Köping. Det är ingen signifikant skillnad i andelen jämfört med 2015 i länets kommuner. Störst andel invånare som tycker att luftkvaliteten är mycket bra finns i Skinnskatteberg, där omkring 70 procent anser det. Av de boende i kommunens centralort upplever 38 procent att luftkvaliteten är mycket bra, medan omkring 72 procent av de boende utanför tätort gör det.

Andelen länsbor som anser att vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag i området där de bor är mycket bra visar inte heller någon statistisk säkerställd skillnad jämfört med 2015, andelen är 19 procent. Även här finns skillnader mellan länets kommuner:

andelen är även gällande vattenkvaliteten lägst i Köping med omkring 13 procent och högst i Skinnskatteberg med 56 procent.

Figur 19: Andel länsbor som upplever vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag som mycket bra per kommun (jämförelse över tid)

3.5. Kommunikationer och resvanor

Tabeller för kommunikationer och resvanor finns som bilaga i slutet av rapporten. Alla skillnader mellan grupper som kommenteras är statistisk säkerställda, om inget annat anges.

Drygt 80 procent av länets invånare använder egen bil varje dag eller några gånger i veckan medan omkring 12 procent aldrig använder egen bil. Drygt nio procent färdas varje dag eller några dagar i veckan i bil som inte ägs av hushållet och cirka två procent tar MC eller moped lika ofta. Denna fördelning motsvarar resultaten i senaste medborgarundersökning 2015. Omkring 44 procent använder egen bil varje dag. En något större andel i Hallstahammar och Surahammar jämfört med Arboga, män jämfört med kvinnor samt 25-64 åringar jämfört med den yngsta och de två äldsta åldersgrupperna färdas i egen bil varje dag. Invånare som bor utanför tätort använder egen bil i större utsträckning än personer som bor i kommunens centralort. De använder däremot cykel i lägre utsträckning än de som bor mer centralt. Bland kommunerna är det i Västerås som man använder cykel varje dag i störst omfattning och i Hallstammar och Surahammar minst. Totalt är det omkring 14 procent som använder cykel varje dag. När det gäller användning av kollektiva färdmedel (tåg, buss) så används de i ungefär samma omfattning som 2015, en större andel i den yngsta jämfört med de två äldsta åldersgrupper samt i Västerås jämfört med Köping eller Sala. Jämfört med 2015 är det

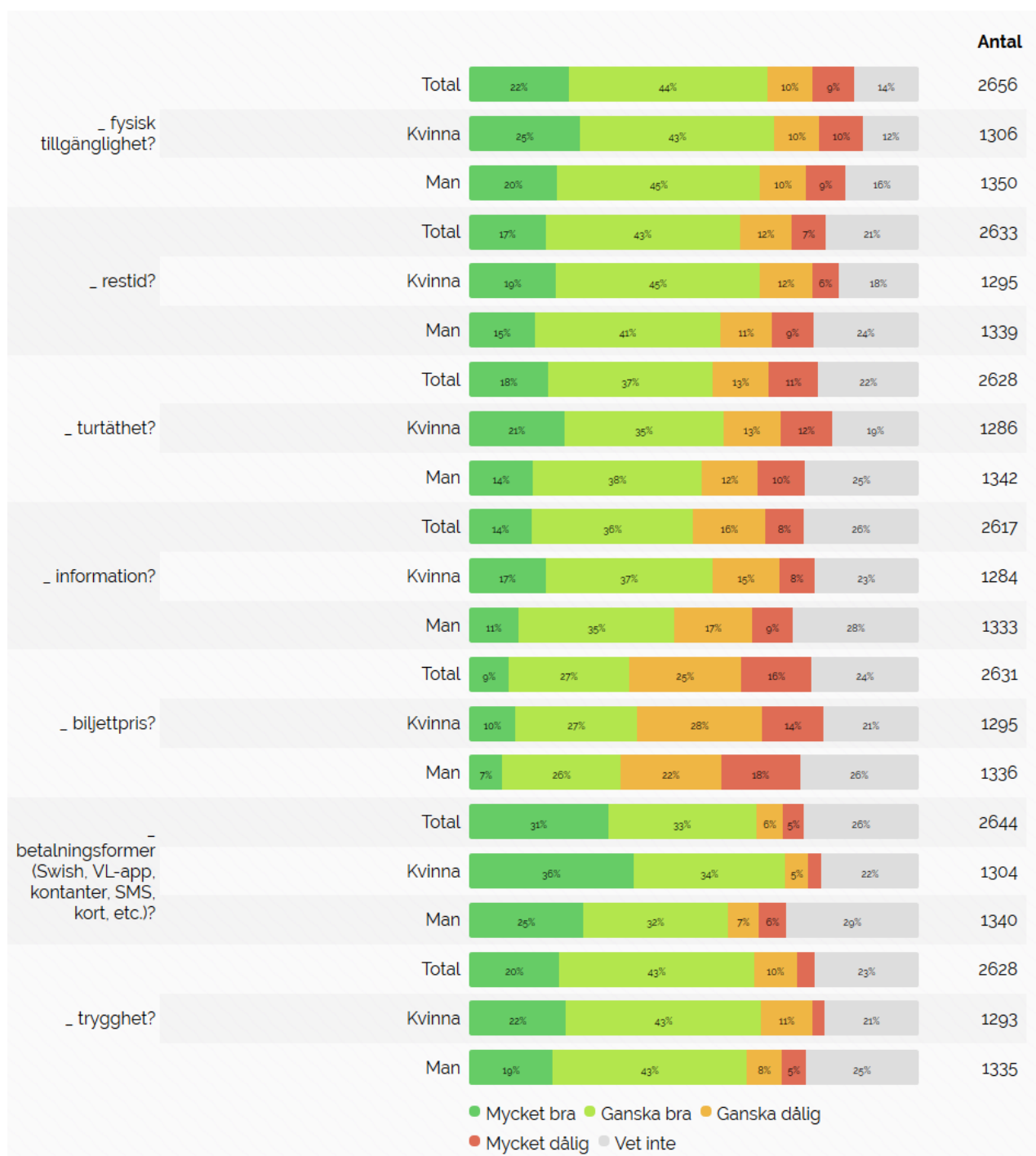
en något mindre andel av drygt 17 procent som anger att man aldrig använder kollektiva färdmedel. Detta anges i större omfattning av män än kvinnor, av äldre jämfört med yngre samt av invånare som bor utanför tätorten jämfört med boende i kommunens centralort.

Det finns inga signifikanta skillnader jämfört med 2015 när det gäller andelen som använder flyg någon enstaka gång per år eller aldrig. Motsvarande andel är 58 procent respektive 29 procent.

När det gäller upplevelsen av kollektivtrafiken klassas de som har svarat mycket och ganska dålig som missnöjda och de som svarat mycket och ganska bra som nöjda.

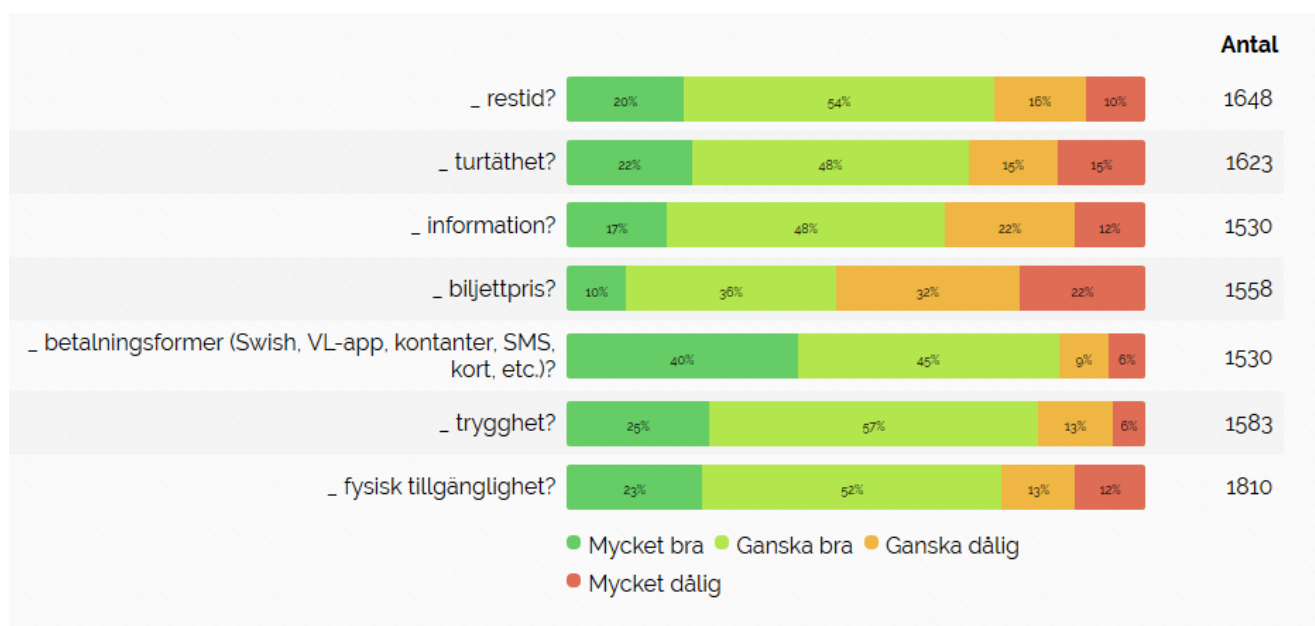
När det gäller kollektivtrafiken uppger drygt två av tre länsbor att den fysiska tillgängligheten, betalningsformerna och tryggheten är mycket eller ganska bra. Även restid, turtäthet och informationen är mer än hälften nöjda med. Minst nöjda är länsborna med biljettpriset som fyra av tio är missnöjda med. Förutom för faktorn trygghet, för vilken det inte finns statistiskt signifikanta skillnader mellan könen, är andelen kvinnor som är nöjda större än andelen män.

Figur 20: Upplevelse av kollektivtrafiken utifrån ett antal faktorer per kön

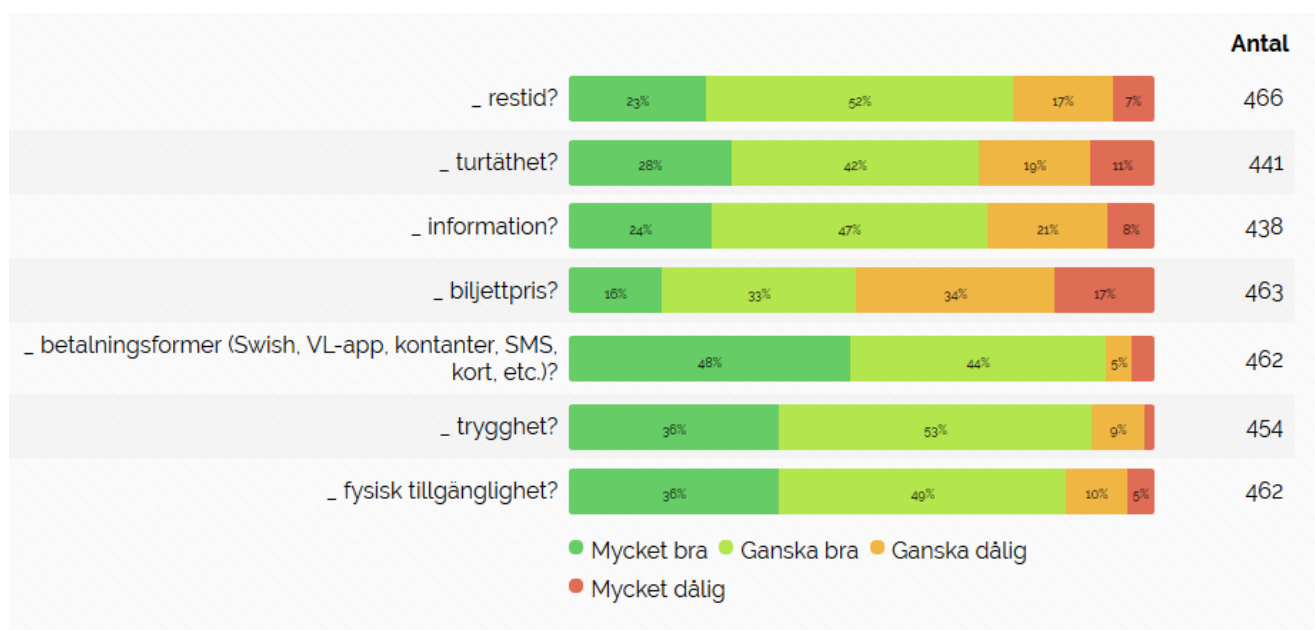

Nedanstående diagram visar hur invånare som dagligen eller några gånger i veckan använder bilen jämfört med de som dagligen eller några gånger i veckan använder kollektiva färdmedel upplever kollektivtrafiken med avseende på ett antal faktorer. De som svarade med "vet ej" togs bort från analysen.

Figur 21: Upplevelse av kollektivtrafiken utifrån ett antal faktorer (bas personer som använder bilen varje dag eller några gånger i veckan)

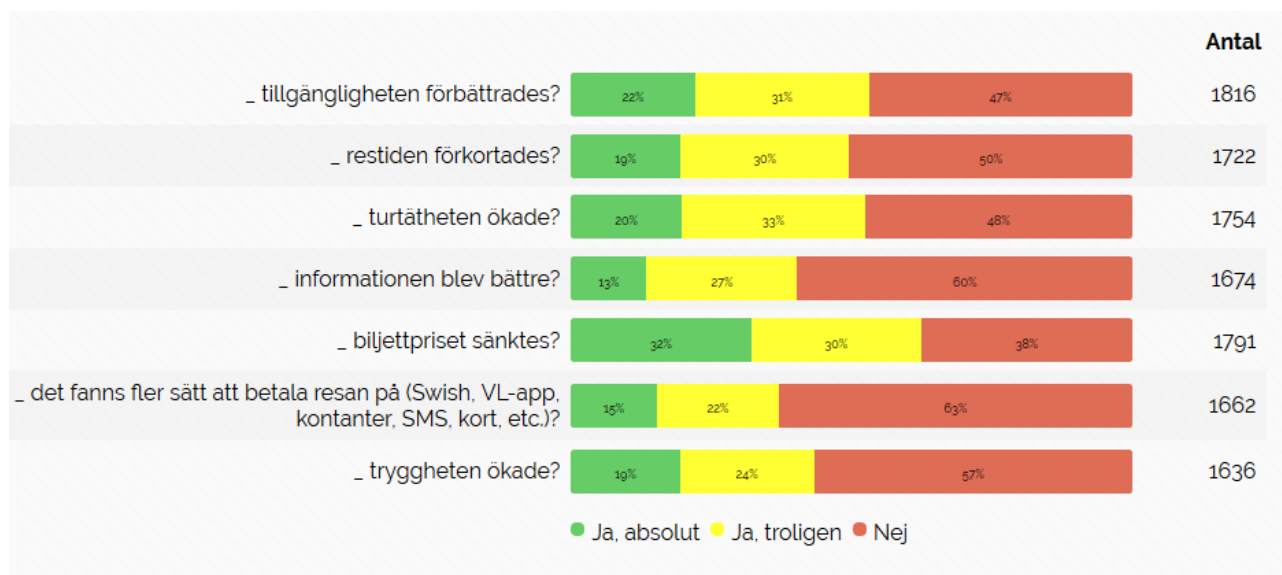
Figur 22: Upplevelse av kollektivtrafiken utifrån ett antal faktorer (bas personer som använder kollektiva färdmedel varje dag eller några gånger i veckan)

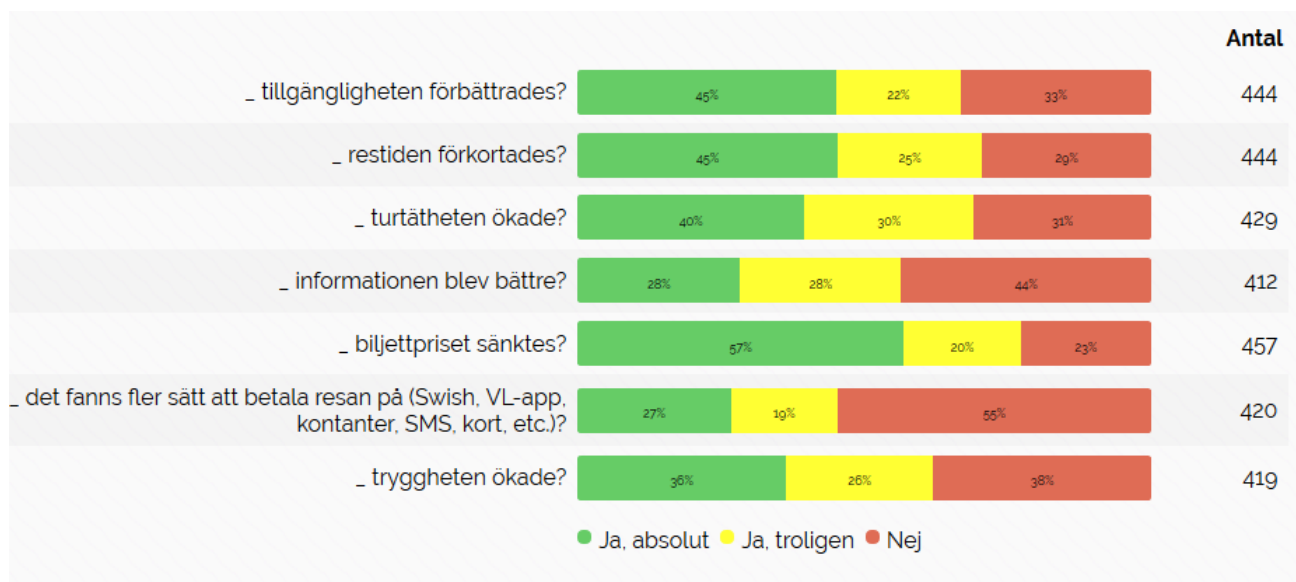
För att få reda på vad som krävs för att få fler invånare att använda kollektiva färdmedel ställs en fråga kring vad som skulle kunna få invånarna att resa mer kollektivt. Ett sänkt biljettpris tycks vara den i särklass viktigaste faktorn som skulle förmå länsborna att resa mer kollektivt. Varannan länsbo anger att man absolut eller troligen skulle resa mer kollektivt om biljettpriset sänks. Kvinnor anser i högre utsträckning än män och yngre i högre utsträckning än äldre att de absolut skulle resa mer om så var fallet. Detta gäller såväl för personer som angett att de dagligen eller några gånger i veckan använder bilen som för personer som redan nu använder kollektivtrafiken i denna utsträckning.

Diagrammen nedan visar vad som skulle förmå dessa två grupper att resa mer kollektivt. Gruppen som redan idag använder kollektiva färdmedel skulle öka sitt användande i större utsträckning än gruppen som använder bilen dagligen eller några gånger i veckan om kollektivtrafiken förbättrades enligt en rad parametrar.

Figur 23: Faktorer som skulle få invånarna att resa mer kollektivt (bas personer som använder bilen varje dag eller några gånger i veckan)

Figur 24: Faktorer som skulle få invånarna att resa mer kollektivt (bas personer som använder kollektiva färdmedel varje dag eller några gånger i veckan)

Omkring 43 procent av länsborna upplever att de kan gå och cykla på ett mycket tryggt och säkert sätt till arbete, studier och fritidsintressen. Denna upplevelse gäller män i större utsträckning än kvinnor, invånare i Sala mer än i Hallstahammar och invånare i kommunens centralort mer än utanför tätort.

3.6. Kultur, fritid och samhälle

Tabeller som ligger som grund för analysen finns i rapportens bilaga. Alla kommenterade skillnader är statistiskt säkerställda om inget annat anges.

Ett bra utbud av kultur-, fritids- och samhällsfunktioner är viktigt för utvecklingen av hållbara och attraktiva livsmiljöer och nedan delas utbudet in i dessa tre områden.

3.6.1. Kulturutbud

Störst andel av länsborna upplever biblioteksutbudet som mycket eller ganska bra. Biblioteken är de verksamheter som har mest heltäckande geografisk spridning. Två av tre länsbor upplever att det finns ett ganska eller mycket stort utbud av bibliotek på sin ort, vilket är ungefär samma omfattning som 2015. Andelen som upplever biblioteksutbudet som mycket stort är högre bland kvinnor och lägre bland invånare utanför kommunens centralort.

När det gäller kulturmiljöer (fornlämningar och bebyggelsemiljöer) så upplever omkring hälften av alla länsbor att utbudet är mycket eller ganska stort. Andelen som upplever ett mycket stort utbud är större i Norberg och Skinnskatteberg och lägre i Köping.

Omkring tre av tio länsbor upplever utbudet av allmänna samlingslokaler på sin ort som mycket eller ganska stort. Andelen av de som upplever utbudet som mycket stort är något högre i Västerås och bland kvinnor än i Köping, Sala och Hallstahammar samt bland män. Äldre och boende i kommunens centralort upplever utbudet på samlingslokaler som ganska stort i större utsträckning än yngre och boende i annan tätort i kommunen.

Omkring tre av tio länsbor upplever också att utbudet på teater och konserter/föreställningar är mycket eller ganska stort. Även här är andelen kvinnor jämfört med män, äldre jämfört med yngre, boende i Västerås och kommunens centralort större.⁵

Omkring 27 procent av länets invånare upplever ett ganska eller mycket stort utbud av museum och utställningar, resultatet visar inga signifikanta skillnader jämfört med 2015. Andelen är större bland kvinnor än män. Det är en signifikant större andel av äldre invånare, boende i Västerås och Köping samt boende i kommunens centralort som upplever att utbudet är ganska stort jämfört med yngre, boende i Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Sala och Skinnskatteberg samt invånare i annan tätort i kommunen eller utanför tätort.

3.6.2. Fritidsaktiviteter

Av länsborna upplever omkring 85 procent att det finns ett ganska eller mycket stort utbud av grönområden eller parker på bekvämt gångavstånd på sin ort. Invånarna i Sala och Skinnskatteberg upplever ett mycket stort utbud i högre utsträckning än boende i

⁵ Inga jämförelser med 2015 möjliga

Västerås. Kvinnor upplever i större omfattning än män tillgången till grönområden som mycket stor medan män anser i större omfattning än kvinnor tillgången som ganska stor.

När det gäller tillgången till natur- och friluftsområden upplever omkring 84 procent att den är ganska eller mycket stor. Män anser i lägre omfattning än kvinnor att utbudet är mycket stort. Medan bara drygt 34 procent av boende i Västerås upplever ett mycket stort utbud är andelen mer än dubbelt så stor i Skinnskatteberg. Resultatet för hela länet är ungefär samma som 2015.

Som 2015 upplever även i år drygt varannan länsbo att det finns ett mycket eller ganska stort utbud av idrottsevenemang att besöka på sin ort. Västerås är i linje med resultaten 2015 fortfarande den kommun i länet som har klart störst andel invånare som upplever att det är ett mycket eller ganska stort utbud av idrottsevenemang på sin ort. I år är det sex av tio Västeråsare som tycker det.

När det gäller utbudet av idrotts- och motionsanläggningar upplever nästan sju av tio länsbor att det är mycket eller ganska stort, även det resultatet har inte ändrats jämfört med mätningen som gjordes 2015. Också här är det Västeråsarna som anser att utbudet är mycket stort i större utsträckning än boende i andra kommuner i länet. I Norbergs kommun, som i förra mätningen med omkring sex procent hade lägst andel invånare som tyckte att utbudet av idrotts- och motionsanläggningar var mycket stort, tycker i år drygt 19 procent att det är så. Medan drygt tre av fyra som bor i kommunens centralort tycker att utbudet av idrotts- och motionsanläggningar är ganska eller mycket stort, upplever i enlighet med mätningen som genomfördes 2015 bara varannan boende utanför tätort samma sak.

3.6.3. Samhällsfunktioner

Drygt åtta av tio länsbor upplever att utbudet av livsmedelsbutiker på sin ort är mycket eller ganska stort, vilket är ungefär samma andel som tyckte det i mätningen 2015. Drygt nio av tio boende i kommunens centralort ansåg det jämfört med boende utanför tätort där bara omkring 57 procent upplever samma sak. Det är i enlighet med mätningen 2015 Surahammars kommun vars invånare upplever i mindre grad att utbudet av livsmedelsbutiker är ganska eller mycket stort. Bara drygt fyra av tio gör det.

Gällande utbudet av postkontor/postombud är det i enlighet med mätningen som genomfördes 2015 drygt varannan länsbo som upplever att utbudet är mycket eller ganska stort. Det är drygt 58 procent av de som bor i kommunens centralort som upplever att utbudet är mycket eller ganska stort jämfört med drygt 36 procent av de som bor utanför tätort. Boende i Surahammar upplever i enlighet med den förra mätningen i lägre utsträckning utbudet av postkontor/postombud som ganska eller mycket stort.

En stor skillnad till föregående mätning finns gällande utbudet av bank på sin ort. 2019 är andelen som tycker att utbudet är ganska eller mycket stort drygt 17 procentenheter lägre än 2015. Numera tycker bara fyra av tio länsbor att bankutbudet är mycket eller ganska stort. I Surahammar upplever kring 87 procent av invånarna att bankutbudet är mycket litet, ett resultat som skiljer sig från de andra kommunerna i länet.

Även när det gäller möjlighet till kontantuttag är andelen som tycker att utbudet är ganska eller mycket stort lägre i år än 2015. Medan två av tre länsbor upplevde att utbudet är ganska eller mycket stort 2015 är det i år bara ungefär varannan.

Drygt 70 procent av de som bor i Västmanlands län anser att utbudet av vårdcentraler är mycket eller ganska stort, vilket är en högre andel än de som anser att utbudet av lasarett/sjukhus är mycket eller ganska stort. Av länsborna anser 56 procent att tillgången till sjukhus/lasarett är mycket eller ganska stor. Andelen länsbor som tycker att utbudet gällande både vårdcentraler och sjukhus är mycket eller ganska stort är ungefär samma som vid mättillfället 2015. I enlighet med mätningen 2015 upplever en större andel kvinnor utbudet på vårdcentraler som mycket stort, 25 procent av kvinnorna anser det mot 17 procent av männen. I enlighet med resultaten 2015 är det även 2019 åtta av tio boende i kommunens centralort som upplever utbudet på vårdcentraler som mycket eller ganska stort.

Invånarna i Västerås upplever i klart högre utsträckning att utbudet av sjukhus på orten är mycket eller ganska stort, tre av fyra Västeråsare tycker det och detta resultat skiljer sig inte från mätningen 2015.

Tre av fyra länsbor anser att utbudet av återvinningsstationer är ganska eller mycket stort, vilket är ungefär samma andel som 2015.

Drygt åtta av tio länsbor upplever utbudet av mobiltäckning gällande telefonsamtal som ganska eller mycket stort. Den yngsta åldersgruppen upplever ett mycket stort utbud i högre utsträckning än andra åldersgrupper. Också boende i kommunens centralort upplever att utbudet är mycket stort i högre utsträckning än boende utanför tätort. Motsvarande andelar är omkring 43 procent för boende i kommunens centralort och bara cirka 18 procent för boende utanför tätort. Samma bild visar sig i en jämförelse mellan länets kommuner; i Västerås upplever omkring 43 procent ett mycket stort utbud medan motsvarande andel i Skinnskatteberg och Norberg är omkring 20 procent.

En liknande upplevelse visar sig gällande mobiltäckningen gällande internet. Drygt tre av fyra länsbor upplever utbudet av mobiltäckning gällande internetuppkoppling som ganska eller mycket stort. Boende i kommunens centralort upplever att utbudet är mycket stort i högre utsträckning än boende utanför tätort. Motsvarande andelar är omkring 35 procent för boende i kommunens centralort och bara cirka 17 procent för boende utanför tätort. Samma bild visar sig i en jämförelse mellan länets kommuner; i

Västerås upplever omkring 36 procent ett mycket stort utbud medan motsvarande andel i Skinnskatteberg och Norberg är omkring 18 procent.⁶

I alla länets kommuner är andelen boende som upplever ett ganska eller mycket stort utbud av mobiltäckning gällande internet något lägre än andelen som upplever ett ganska eller mycket stort utbud av mobiltäckning gällande telefonsamtal. När det gäller mobiltäckning gällande telefon och internet så tycker omkring fyra av tio Västeråsare att utbudet är mycket stort medan bara omkring varannan boende i Arboga, Norberg och Skinnskatteberg tycker likadant.

En av fyra länsbor upplever att den kommunala och regionala digitala servicen är ganska eller mycket stor, i den yngsta åldersgruppen och bland boende i Västerås är andelen något högre.

När det gäller utbudet av stöd för att använda digital service så anser en av fem länsbor att utbudet är ganska eller mycket stort. I den yngsta åldersgruppen och bland boende i Västerås är återigen andelen högre, omkring en av tre.

Drygt var fjärde länsbo upplever ett ganska eller mycket stort utbud av gratis wifi, omkring 40 procent har dock ingen uppfattning om det.

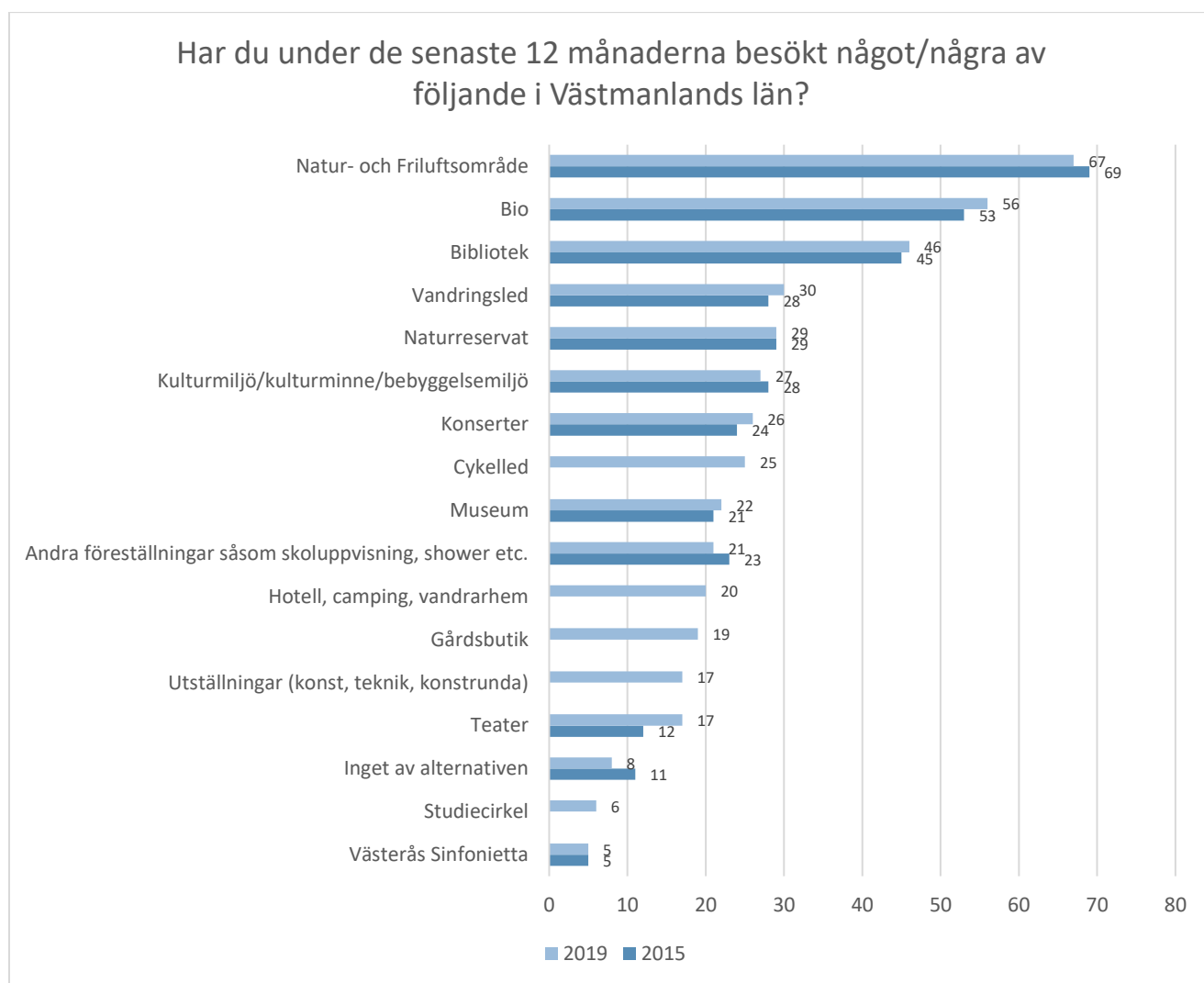
Liksom 2015 besöker invånarna i Västmanlands län fortfarande sina natur- och friluftsområden, bio och biblioteken mest frekvent och ungefär i samma utsträckning. Dessa aktiviteter hamnar högst i ranglistan när invånarna får ange vad de har besökt under de senaste 12 månaderna. Västerås Sinfonietta är den aktiviteten som både 2015 och 2019 var minst frekvent besökt utifrån de listade aktiviteterna.

Att gå på teater är den aktiviteten som visar en statistisk signifikant ökning sedan 2015. Andelen länsbor som har besökt teatern har ökat från drygt 12 procent 2015 till omkring 17 procent 2019. Kvinnor, äldre och boende i Västerås besöker teatern i större omfattning än män, yngre, boende i Fagersta, Norberg, Sala och Hallstahammar samt boende utanför tätorten. Även många av de andra kulturella aktiviteterna utförs i större utsträckning av boende i Västerås än i länets andra kommuner.

I nedanstående diagram är aktiviteterna rangordnade efter andelen i länet som utfört dem under de senaste 12 månaderna. Jämförelsesiffror för 2015 visas men skillnader är bara statistiskt signifikanta gällande teaterbesök.

⁶ Inga jämförelser med 2015 är möjliga

Figur 25: Kultur- och fritidsaktiviteter som länets invånare utförde under de senaste 12 månaderna (jämförelse över tid)

Den efterföljande frågan om man tror att man skulle öka sina besök ändrades till en mer generell formulering från att man hade specificerat kulturbesök i mätningen 2015. Därför kan inga jämförelser över tid göras.

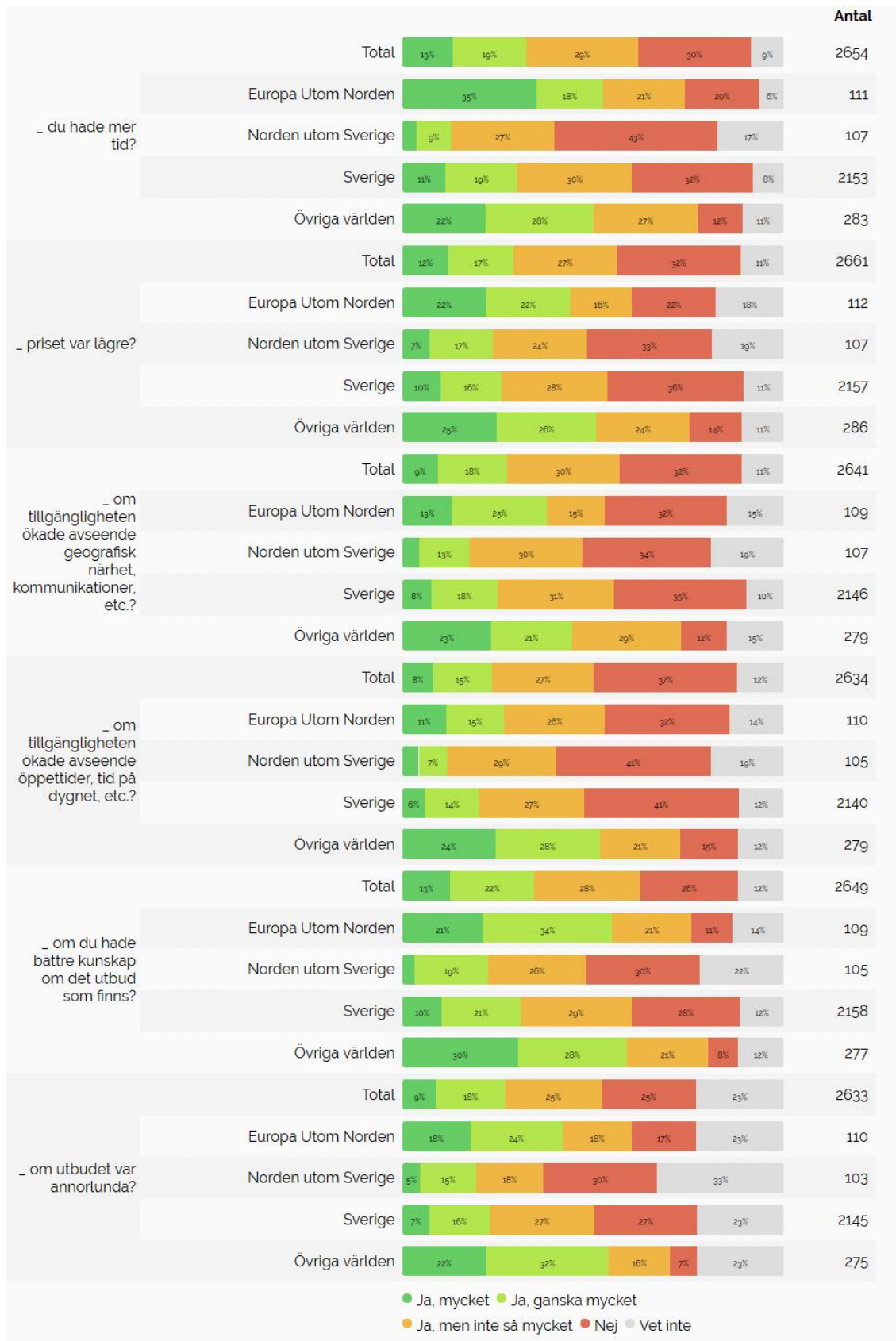
Som diagrammet nedan visar har alla faktorer som kunde väljas av respondenterna en ungefär lika stor inverkan på länsbornas avsikt att öka sina besök, omkring 50 till 60 procent svarade att de skulle öka sina besök i någon grad.

Omkring 62 procent anser att de skulle öka sina besök om de hade mer tid och bättre kunskap om det utbud som finns. Det är mer än hälften av invånarna som är födda utanför Norden som tror att de skulle öka sina besök mycket eller ganska mycket om de hade bättre kunskap jämfört med omkring 30 procent av de som är födda i Sverige. Det tycks finnas skillnader beroende på födelseland för flera andra faktorer. En större andel kvinnor än män skulle öka sina besök ganska mycket eller mycket om priset var lägre eller tillgängligheten avseende geografisk närhet eller kommunikationer ökade. De yngre skulle öka sina besök i högre utsträckning än de äldre om utbudet var annorlunda,

om de hade bättre kunskap om det utbud som finns eller om tillgängligheten avseende geografisk närhet, kommunikationer eller öppettider och tid på dygnet ökade.

En större andel Västeråsare än boende i andra kommuner i länet skulle öka sina besök mycket eller ganska mycket om de hade bättre kunskap om det utbud som finns, om priset var lägre eller om de hade mer tid. Boende i Arboga skulle öka sina besök mycket eller ganska mycket om tillgängligheten avseende geografisk närhet eller kommunikationer ökade. Nedanstående diagram visar vilka faktorer som skulle förmå fler länsbor att besöka fler kulturella eller fritidsaktiviteter utifrån grupperad födelseland.

Figur 26: Faktorer som skulle förmå länsborna att öka sina kultur- och fritidsaktiviteter per grupperad födelse-land

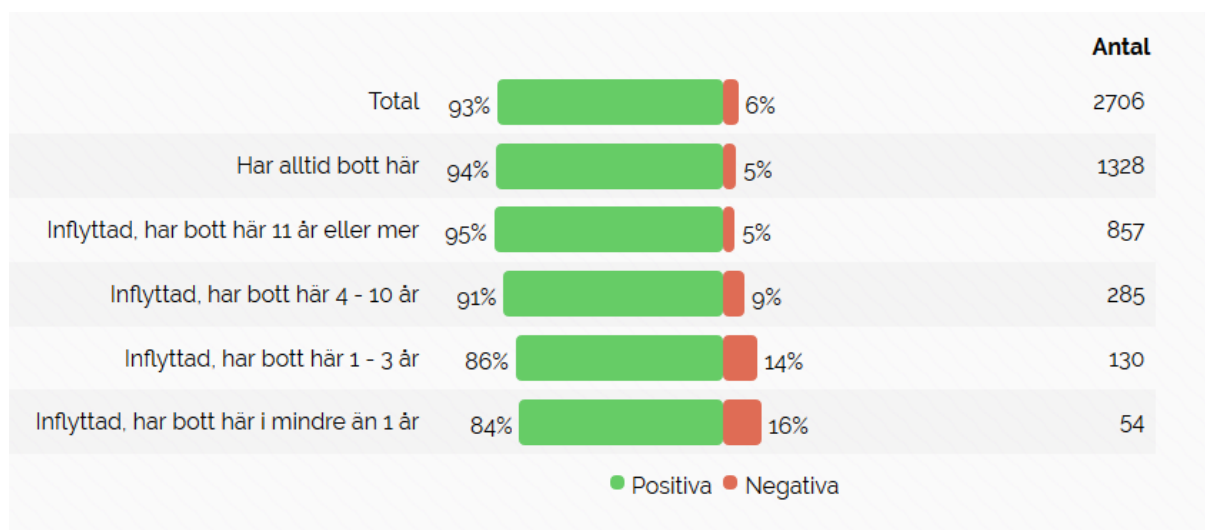

3.7. Sammantagen nöjdhet

Tabeller över sammantagen nöjdhet finns som bilaga i slutet av rapporten. Alla skillnader mellan grupper som kommenteras är statistiskt säkerställda, om inget annat anges. När det gäller den sammantagna nöjdheten med livet där man bor klassas de som har svarat mycket och ganska nöjd som positiva och de som svarat inte särskilt nöjd och inte alls nöjd som negativa svar.

Nio av tio länsbor uppger att de sammantaget är ganska eller mycket nöjda med livet där de bor, men andelen länsbor som uppger det är något lägre i år än i mätningen som genomfördes 2015. Nöjdheten tycks vara lägre ju kortare tid man bott i Västmanland, i år är det omkring 84 procent av de som bott i länet mindre än ett år som anger att de är ganska eller mycket nöjda med livet där de bor.

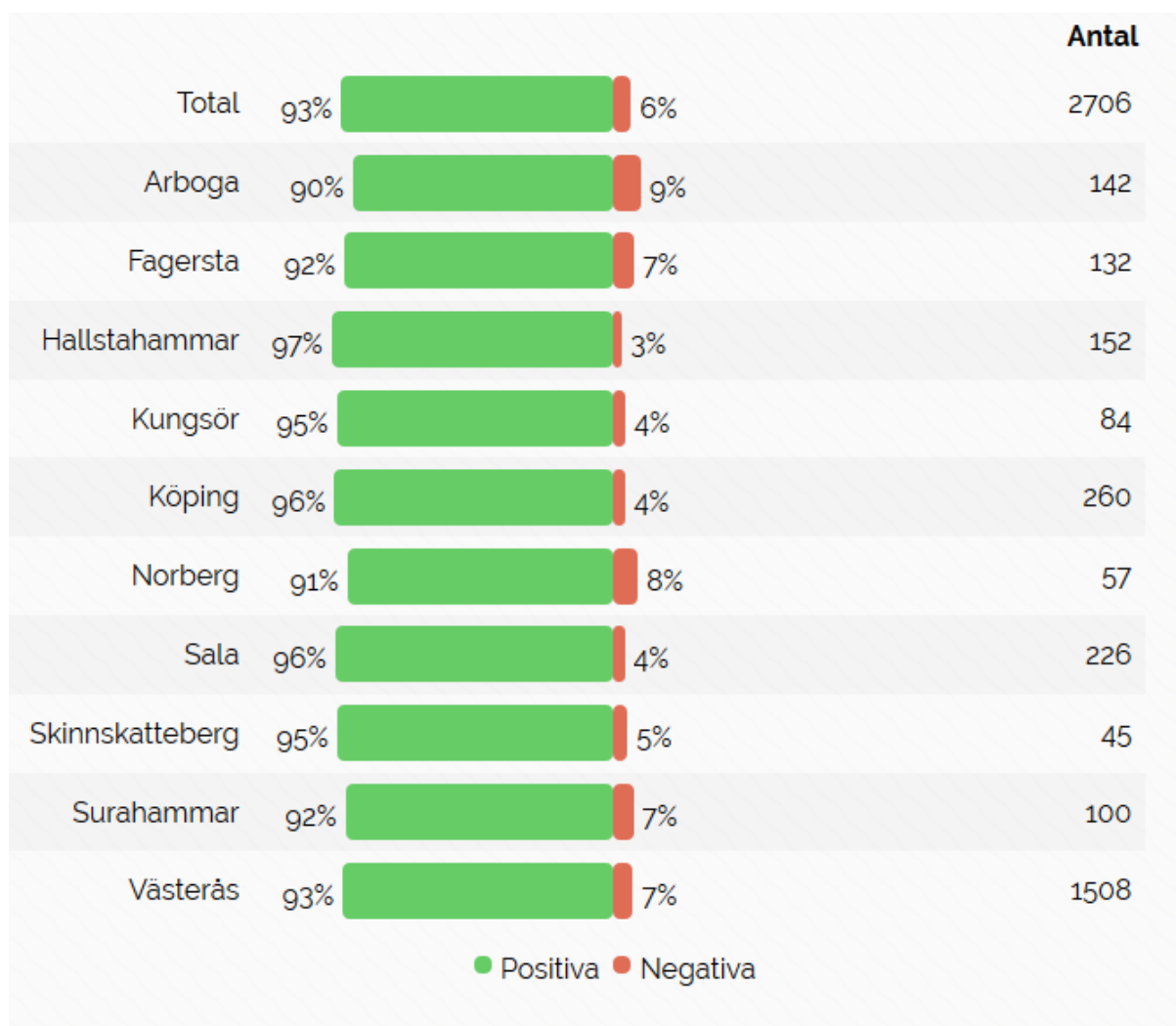
Figur 27: Sammantagen nöjdhet med livet där man bor per boendetid i länet

I enlighet med resultaten 2015 är det dock totalt sett få länsbor som inte är särskilt eller inte alls nöjda med livet där de bor.

Det finns skillnader mellan kommunerna bland de som har uppgett att de är mycket eller ganska nöjda med livet där de bor. Störst andel mycket och ganska nöjda invånare finns i år i Hallstahammar, där omkring 97 procent är ganska eller mycket nöjda.

Figur 28: Sammantagen nöjdhet med livet där man bor per kommun

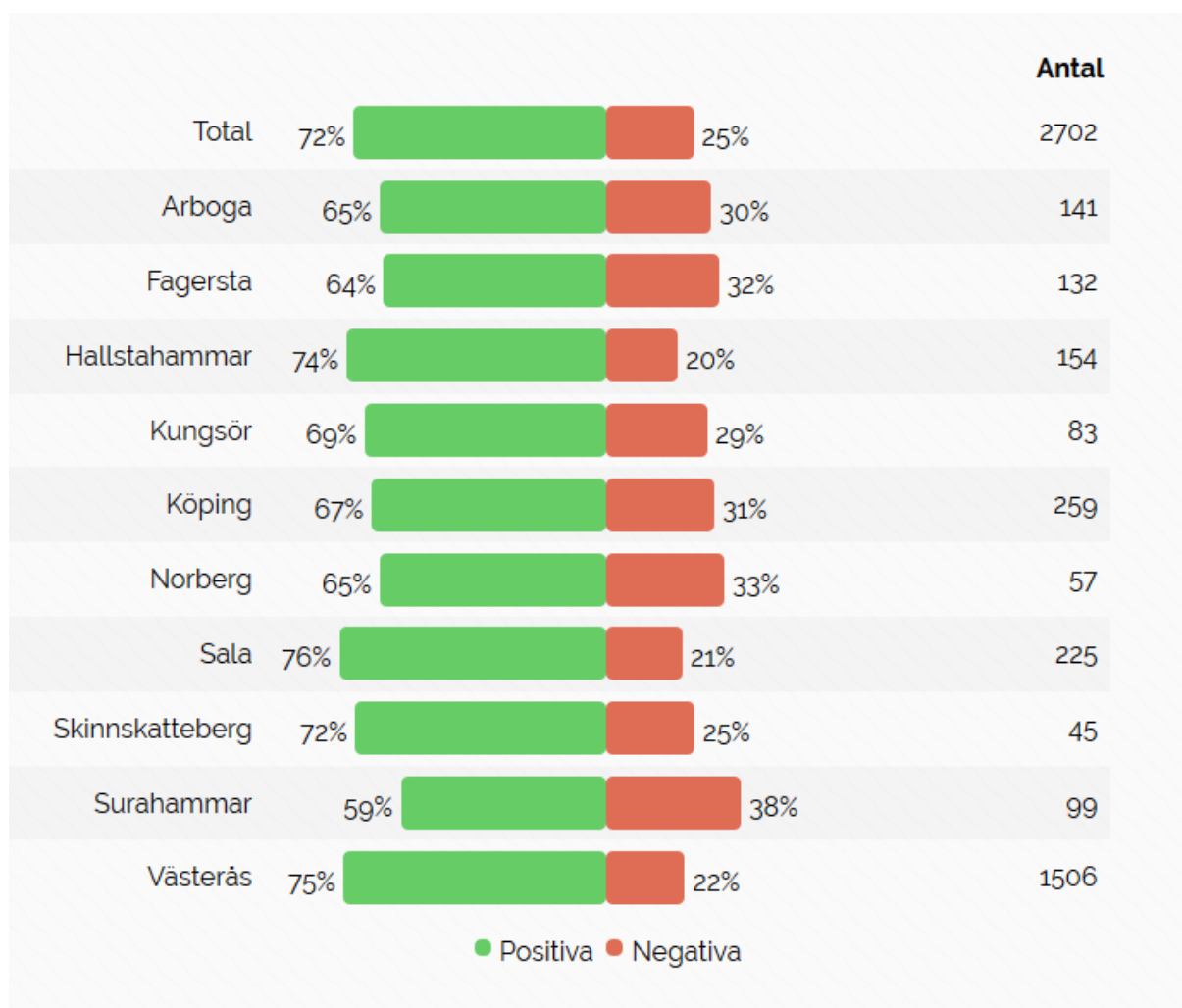
Personer som är födda i Sverige eller Norden är i högre grad ganska eller mycket nöjda med livet där de bor jämfört med personer som är födda utanför Norden. Andelen bland personer födda i Sverige är omkring 95 procent jämfört med drygt 85 procent bland personer som är födda utanför Norden.

Länsborna ombads även att föreställa sig en plats som är perfekt att bo och leva på och sedan ange hur nära ett sådant ideal deras nuvarande ort kommer. De som har svarat mycket och ganska nära klassas som positiva och de som svarat inte särskilt nära och inte alls nära som negativa svar.

Drygt sju av tio länsbor tycker att deras nuvarande ort är mycket eller ganska nära en perfekt plats att bo och leva på. Andelen har dock minskat med cirka 20 procentenheter jämfört med mätningen 2015.

En något större andel kvinnor än män tycker att platsen är ganska eller mycket nära ett sådant ideal, men stora skillnader finns mellan länets kommuner.

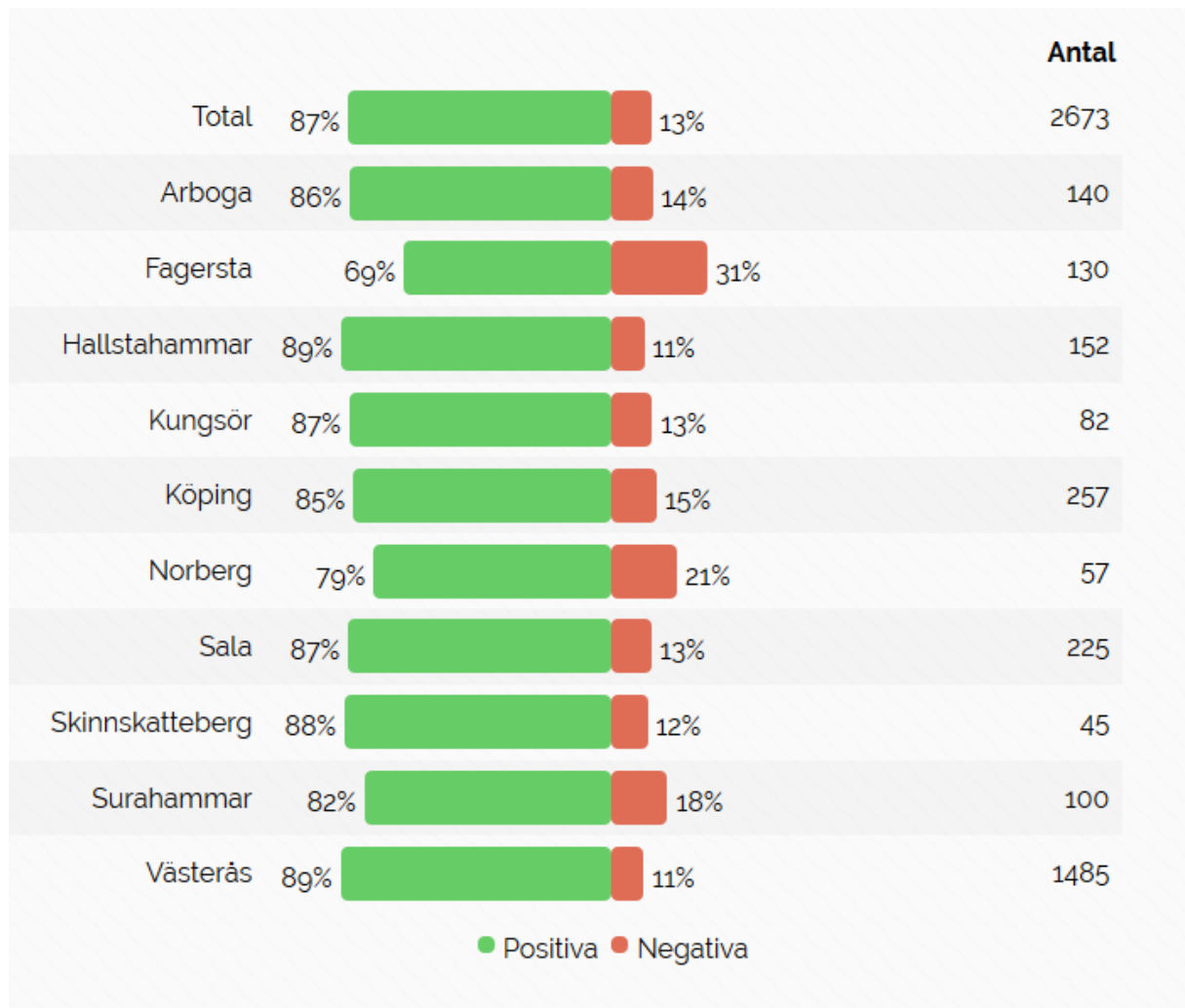
Figur 29: Hur nära den nuvarande bostadsorten kommer ett ideal per kommun

I Surahammar är andelen invånare som tycker platsen är ganska eller mycket nära ett ideal omkring 59 procent och därmed lägst jämfört med länets kommuner. Sedan 2015 har andelen minskat med omkring 26 procentenheter i Surahammar.

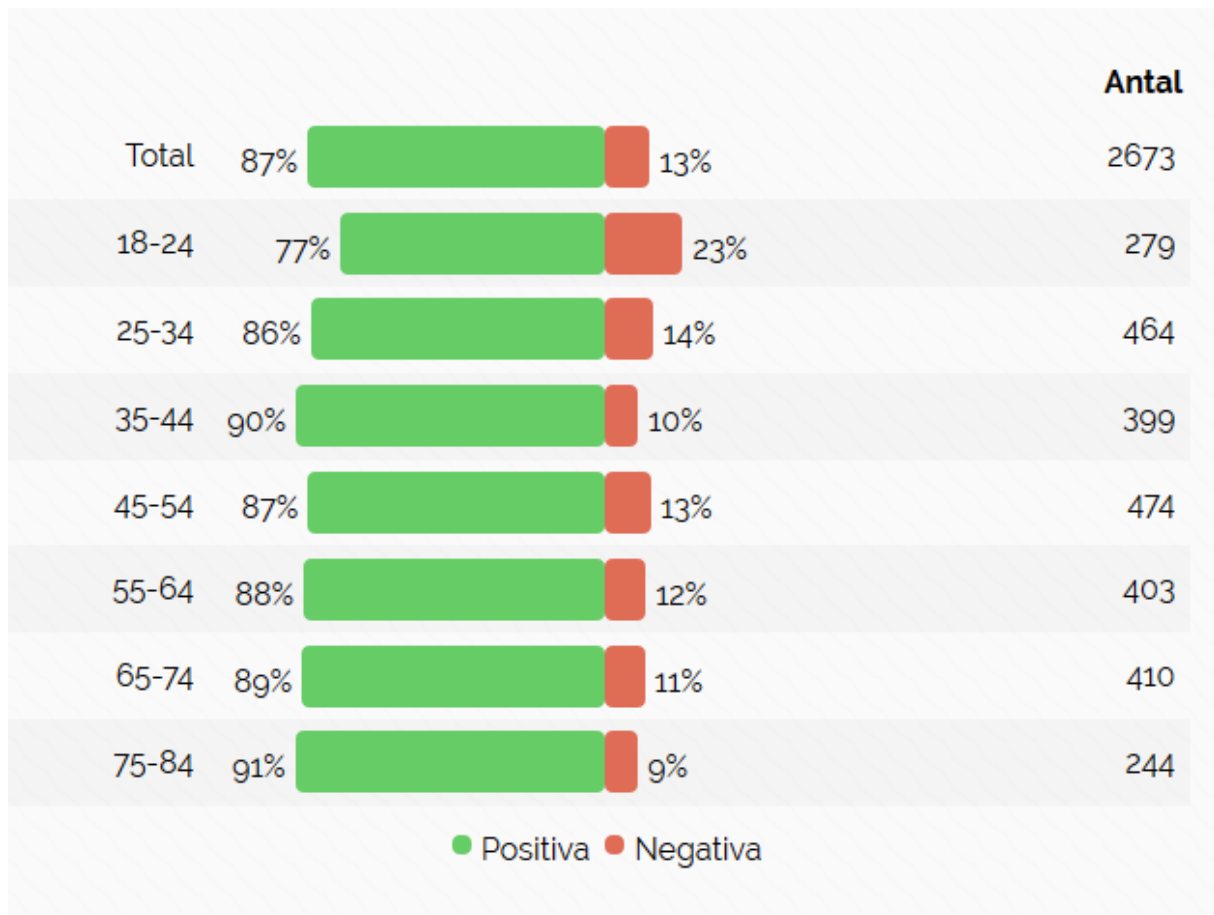
På frågan om man skulle rekommendera sina vänner och bekanta att flytta till sin ort anger omkring 87 procent att de redan gör det eller skulle göra det om det blir aktuellt. Andelen är något lägre än 2015 då motsvarande andel var omkring 94 procent. Nedan ska denna trend belysas mer ingående mot några bakgrundsfaktorer. De som har svarat "Ja, det gör jag redan" och "Ja, om det blir aktuellt" klassas som positiva och de som svarat "Nej" som negativa svar.

Figur 30: Benägenhet att rekommendera sin ort till vänner och bekanta per kommun

När man jämför kommunerna så har Fagersta och Norberg lägst andel invånare som skulle rekommendera sina vänner och bekanta att flytta till orten även om denna andel har minskat i alla kommuner.

Figur 31: Benägenhet att rekommendera sin ort till vänner och bekanta per åldersgrupp

Andelen som skulle rekommendera sina vänner och bekanta att flytta till sin ort är lägst, med omkring 77 procent, i den yngsta åldersgruppen.

3.8. Resultat i korthet

Boende och Trygghet

- Väl fungerande bredband är viktigast kring boendet följt av närhet till natur, grönområden och parker samt tyst och lugnt boende. De senare aspekterna är lika viktiga som 2015 och länsborna upplever i hög utsträckning att deras boende har dessa egenskaper.
- Samma nivå som 2015 avseende oro att man själv eller en anhörig utsätts för våld eller hot om våld. Störst oro bland kvinnor och yngre. Kvinnor i åldern 25-34 år uppger i högre utsträckning än andra att de ofta utsätts för våld eller hot om våld under det senaste året. Fler än var femte kvinna har någon gång avstått från att promenera eller springa/löpträna pga. känsla av otrygghet.

Arbete och arbetsliv

- Nio av tio sysselsatta länsbor trivs mycket eller ganska bra med arbetsplats och arbetsuppgifter, upplever arbetet som meningsfullt, drygt 16 procent är ganska eller mycket oroade för arbetslöshet, ingen skillnad gentemot 2015
- Tre av tio länsbor arbetar på distans upp till någon gång per månad, omkring 13 procent skulle öka omfattning om de hade tillgång till bättre bredband
- Inga större förändringar kring restider till arbete/studier och färdmedel
- Omkring tre av tio kan tänka sig att bli företagare, sju av tio vet vart man vänder sig för hjälp eller var man kan ta reda på det.

Miljö

- sju av tio länsbor anser det som viktigt att göra miljömedvetna val
- i stort sett samma insatser för miljön: man sorterar hushållsavfall, har bytt lampor till energisnåla alternativ, låter inte apparater i standby läge, fler än 2015 har sett över sina kostvanor och äter mer klimatsmart
- Sju av tio uppfattar sig som ganska eller mycket miljömedvetna, ingen skillnad jämfört med 2015
- Minskad andel som uppfattar sin kommun som miljömedveten
- Ingen skillnad i upplevelsen av luft- och vattenkvalitet i sjöar och vattendrag.

Kommunikationer och resvanor

- Inga skillnader i val av färdmedel jämfört med 2015
- Två av tre länsbor upplever att den fysiska tillgängligheten, betalningsformerna och tryggheten i kollektivtrafiken är ganska eller mycket bra, drygt hälften nöjda med restid, turtäthet och informationen, bara fyra av tio nöjda med biljettpriset
- Sänkt biljettpris viktigaste faktor för att förmå länsborna att resa mer kollektivt
- Omkring fyra av tio länsbor upplever att de kan gå och cykla på ett tryggt och säkert sätt till arbete, studier och fritidsintressen.

Kultur, fritid, samhälle

- i stort samma resultat som 2015 gällande utbud på kultur, fritidsaktiviteter och sammahällsfunktioner, dock färre tycker att utbud på bank och möjlighet till kontantuttag är ganska eller mycket stort
- Omkring tre av fyra länsbor upplever utbudet på mobiltäckning gällande telefonsamtal och internetuppkoppling som ganska eller mycket stort.
- Som 2015 besöks Natur- och friluftsområden, bio och bibliotek mest frekvent, andelen som besökt teatern har ökat något
- Omkring sex av tio skulle öka sina besök om de hade mer tid och kunskap om utbudet eller om priset var lägre.

Sammantagen nöjdhet

- Nio av tio länsbor är ganska eller mycket nöjda med livet där de bor, andelen är något lägre än 2015
- Omkring sju av tio tycker att deras nuvarande ort är mycket eller ganska nära en perfekt plats att bo och leva på, andelen har minskat med drygt 20 procentenheter sedan 2015
- Omkring 87 procent av länsborna skulle rekommendera sina vänner och bekanta att flytta till sin ort eller skulle göra det om det blir aktuellt, andelen är något lägre än 2015.

4 Fakta om undersökningen

4.1 Population och urval

Undersökningspopulationen, dvs. de objekt som man vill kunna dra slutsatser om, utgjordes av samtliga invånare mellan 18-84 år som är boende i Västmanlands län. Personer utan folkbokföringsadress, med adress utanför Sverige eller med skyddad identitet exkluderades från undersökningen.

Urvalsramen i undersökningen skapades med hjälp Skatteverkets folkbokföringsdatabas. Antalet individer i urvalsramen var 208 763.

Urvalsramen stratifierades på kommun. Totalt bildades tio strata, en för varje kommun i Västmanlands län. Från urvalsramen drogs ett urval om totalt 6 000 individer (se figur 32 för populations-/urvalsstorlekar). Urvalsstorleken bestämdes inför 2015 års undersökning utifrån förväntad svarsfrekvens och storlek på kommun och bibehölls för mätningen 2019. Den största kommunen Västerås fick därmed det största urvalet om 1300 personer, Sala och Köping om 600 personer. En minsta urvalsstorlek på 500 individer valdes för resterande kommuner med syfte att öka chansen för särredovisning på till exempel kön inom en mindre kommun. Denna typ av urval kallas stratifierat obundet slumpmässigt urval och det innebär att alla objekt inom ett stratum (kommun) har samma sannolikhet att komma med i urvalet.

Figur 322: Population och urvalsstorlekar

Kommun	Stratum/kommunkod	Population 18-84 år ⁷	Bruttourval
Skinnskatteberg	1904	3 504	500
Surahammar	1907	7 697	500
Kungsör	1960	6 540	500
Hallstahammar	1961	12 288	500
Norberg	1962	4 481	500
Västerås	1980	115 740	1 300
Sala	1981	17 454	600
Fagersta	1982	10 128	500
Köping	1983	19 972	600
Arboga	1984	10 959	500
Totalt		208 763	6 000

4.2 Frågeformulär

Undersökningen baserades på frågeformuläret som togs fram i samarbete mellan SCB och Region Västmanland för 2015 års undersökning "Hur är läget i länet?". Formuläret uppdaterades i mindre omfattning i samarbete mellan Institutet för kvalitetsindikatorer

⁷ SCBs statistikdatabas 2018, nedladdat 2019-10-25

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningNy/

och Länsstyrelsen i Västmanlands län samt Region Västmanland och består av 44 numrerade frågor.

Flera frågor hade delfrågor vilket innebär att undersökningen består av totalt 160 frågor.

Frågeformuläret är indelat i sex frågeområden:

- Boende och Trygghet
- Arbete och Arbetsliv
- Miljö
- Kommunikationer och Resvanor
- Kultur, Fritid och Samhälle
- Frågor om dig själv

Förutom de variabler som samlades in via enkäten hämtades variablerna kön, ålder, kommun och födelse land från Skatteverkets folkbokföringsdatabas.

Referensperiod för de enskilda enkätfrågorna framgår ur bifogat frågeformulär.

4.3 Datainsamling

Datainsamlingen genomfördes genom en kombination av postenkät och webbenkät och tidpunkten för de olika utskicksaktiviteterna redovisas i figur 33 nedan. Samtliga utskick skedde med B-post. Den primära datainsamlingsmetoden var via postenkäter som genomgick en skanningprocess. Den andra insamlingsmetoden var en webbenkät. Vid slutet av fältperioden slogs data från postenkäterna och webbenkäterna ihop till en samlad datafil.

Under perioden för datainsamlingen var det möjligt för respondenterna att kontakta Region Västmanland, Länsstyrelsen i Västmanlands län eller Institutet för kvalitetsindikatorer för att ställa frågor om undersökningen, meddela förhinder eller avböja sin medverkan. Kontaktpersonerna på Länsstyrelsen i Västmanlands län och Region Västmanland hölls löpande uppdaterade om hur datainsamlingen fortskred. Figur 33 redogör för fältplanen i sin helhet och listar de datum vid vilket varje insats skickades ut.

Figur 33: Utskicksaktiviteter

Aktivitet	Tidpunkt	Antal
Utskick av förebrev	13 september 2019	6 000
Utskick av postenkät	20 september 2019	5 931
Utskick av tack- och påminnelsebrev	8 oktober 2019	4 330
Utskick av påminnelse innehållande postenkät	23 oktober 2019	3 623

Fältperioden inleddes den 13 september 2019 med utskick av ett förbrev som informerade respondenterna om att de blivit slumpmässigt utvalda att delta i undersökningen, från vilket register urvalet är draget, undersökningens bakgrund och syfte, när och var resultaten kommer att publiceras samt kontaktuppgifter till Länsstyrelsen i Västmanlands län, Region Västmanland och Institutet för kvalitetsindikatorer. Det fanns även förtryckta inloggningsuppgifter till en webbenkät samt en QR kod som underlättar inloggningen. Därmed fanns möjlighet att svara på webbenkäten innan postenkäten skickades ut och samtidigt informerades respondenterna att det kommer en postenkät inom en vecka.

En vecka senare skickades ett missivbrev med bifogad postenkät och svarskuvert till respondenterna. Brevet informerade utförligt om undersökningens bakgrund, syfte och inloggningsuppgifter till webbenkäten. Respondenterna informerades också om att deras uppgifter behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR) och kompletterande lagstiftning.

Påminnelser skickades vid två tillfällen varav den sista påminnelsen innehöll en bifogad postenkät. Samtliga utskick innehöll inloggningsuppgifter till webbenkäten.

Svarsinflödet efter de olika utskicks- och påminnelseaktiviteterna redovisas i figur 34 nedan. I normalfallet medför ett postalt utskick att materialet når respondenten två till fyra arbetsdagar efter utskicksdatum.

Figur 3433: Beskrivning av svarsinflödet totalt

	Antal svar	Andel %
Efter förbrevet	341	5,68 %
Efter utskick postenkät	1 465	24,25 %
Efter utskick tack- och påminnelsebrev	545	9,03 %
Efter utskick enkätpåminnelse	384	6,40 %
Totalt	2 735	45,58 %
Urval	6 000	100 %

Inflödet av ifyllda enkäter under fältperioden kommer i vågor, tydligt i fas med utskick, helger och påminnelseåtgärder. De flesta respondenter som valde att svara på undersökningen gjorde det redan under de första veckorna. Vid inflödesdag 24 var bruttosvarsfrekvensen 30 procent och 80 procent av de slutgiltiga svaren kom in före den 17 oktober 2019.

Datansamlingen genomfördes av Institutet för kvalitetsindikatorer. Inkomna enkäter registrerades och enkätsvaren avlästes optiskt till databasen. Verifiering, granskning och rimlighetskontroll skedde i enlighet med Indikators kvalitetssystem. Svarsdatafilen kompletterades sedan med vikter.

4.4 Svarsfrekvens och bortfall

Bortfallet består dels av objektbortfall, som innebär att enkäten inte är besvarad alls, dels av partiellt bortfall som innebär att vissa frågor i enkäten inte är besvarade.

Från bruttourvalet räknar vi bort ett så kallat naturligt bortfall som sammansätter sig av följande:

- Bor utomlands
- Sjuk
- Retur avsändare
- Språkproblem
- Tillfälligt förhinder

Det kvarvarande nettourvalet ligger till grund för redovisningen av undersökningens svarsfrekvens. Nettosvarsfrekvensen för medborgaundersökningen 2019 var 46,6 procent.

Figur 3534: Svartsfrekvenser och bortfall per redovisningsgrupp kommun, kön och ålderskategori

Redovisningsgrupp	Bruttourval exkl. övertäckning	Naturligt bortfall	Nettourval	Antal svarande	Svartsfrekvens
Totalt	5 987	123	5 864	2735	46,6
Arboga	500	9	491	209	42,6
Fagersta	498	13	485	207	42,7
Halstahammar	500	9	491	228	46,4
Kungsör	498	7	491	243	49,5
Köping	599	10	589	284	48,2
Norberg	500	9	491	215	43,8
Sala	597	14	583	316	54,2
Skinnskatteberg	497	12	485	222	45,8
Surahammar	500	11	489	224	45,8
Västerås	1298	29	1 269	587	46,3
Kvinna	2 967	48	2 919	1 477	50,6
Man	3 020	75	2 945	1 258	42,7
18-24 år	549	21	528	114	21,6
25-34 år	932	36	896	204	22,8
35-44 år	863	21	842	276	32,8
45-54 år	1 027	13	1 014	431	42,5
55-64 år	989	6	983	590	60,0
65-74 år	1 029	11	1 018	714	70,1
75-84 år	598	15	583	406	69,6

Svartsbortfall och svartsvägran riskerar att leda till avvikelser från representativiteten mellan population och urval, vilket måste tas i beaktande när materialet analyseras. Bortfallsfel inträffar om objekten i bortfallet och de svarande skiljer sig åt avseende frågorna i undersökningen. Fler kvinnor än män svarade. Äldre personer svarade också i

större utsträckning. Skevheter på grund av skillnader i svarsfrekvens mellan könen och mellan åldrarna togs det hänsyn till genom viktning av svarsdatafilen.

4.5 Viktberäkning och estimation

Resultatet har viktats på kommun, ålder och kön för att bättre spegla den verkliga fördelningen bland befolkningen i Region Västmanland.

Vikterna kan beskrivas med formeln:

$$w_i = \frac{\text{andel befolkning}_i}{\text{andel svarande}_i}$$

Där i är stratat för den unika kombinationen av kommun, ålder och kön.

Totalt beräknas vikter för 140 stratan genom kombinationen av 10 kommuner, 7 ålderskategorier och 2 kön. Varje respondent tilldelas den vikt w_i som associeras med det strata i som respondenten tillhör.

Detta tillvägagångssätt innebär att respondenter i underrepresenterade stratan tilldelas en vikt som är större än 1 och respondenter i överrepresenterade stratan tilldelas en vikt som är mindre än 1.

För beräkning av skattningar av totaler används följande formel:

$$\hat{Y} = \sum_k w_i y_k$$

där w_i = vikt som associeras med det strata i som respondenten tillhör och som varje respondent inom det stratat tilldelas

y_k = variabelvärde för respondent k

4.6 Ramtäckning

Täckningsfel, under- och övertäckning, innebär att urvalsram och population inte helt stämmer överens. Undertäckning innebär att vissa objekt som ingår i populationen saknas i urvalsramen. Övertäckning innebär att objekt som inte ingår i populationen ändå finns i urvalsramen. Ett sätt att minska täckningsfelen är att ha bra och uppdaterade register.

Som ram för undersökningen användes skatteverkets folkbokföringsdatabas.

Övertäckningen i denna undersökning består av personer som flyttat från länet eller avlidit.

4.7 Urval

Denna kvalitetskomponent avser fel som uppkommer på grund av att endast ett urval av populationen undersöks. Urvalsfel är således den avvikelse mellan ett skattat värde och

det faktiska värdet som beror på att man inte undersöker alla objekt i populationen. Urvalsfelets storlek minskar med en ökad urvalsstorlek. Urvalsstorleken på 6 000 individer bedömdes vara tillräckligt stor för att avvikelserna mellan skattningen och det sanna populationsvärdet skulle vara på godkänd nivå för redovisning per kommun och kön.

4.8 Mätning

Ett fel som kan uppstå vid mätning är att lämnade uppgifter skiljer sig från faktiska uppgifter. Felet kallas mätfel och kan uppkomma då uppgiftslämnaren inte minns de faktiska uppgifterna, missförstår frågan eller medvetet svarar felaktigt. En del frågor har referensperioder på tolv månader och där kan minnesproblematiken finnas.

4.9 Bearbetning

Vid den manuella och maskinella bearbetningen av datamaterialet kan bearbetningsfel uppstå. Exempel på bearbetningsfel är registreringsfel och kodningsfel. Dessa fel kan förhindras och upptäckas i de kontroller som genomförs vid dataregistreringen. I den här undersökningen bedöms registreringsfelet vara litet eftersom frågeformuläret med ett fåtal undantag hade fasta svarsalternativ samt att registreringen var maskinell.

4.10 Beskrivning av tabeller och diagram

Antalet svarande individer är olika för olika frågor och det beror dels på det partiella bortfallet, dels på hoppinstruktioner som innebär att vissa frågor endast skulle besvaras av en delmängd av de svarande.

För de följdfrågor som föregås av hoppinstruktioner har selekteringar genomförts vid tabellframställandet. Det innebär att svaren från de som enligt instruktionerna inte borde ha besvarat frågorna men ändå gjort det har tagits bort.

Till varje punktskattning (p) anges det 95-procentiga konfidensintervallet ($\pm v$) där v är standardavvikelsen multiplicerat med z -värdet. Den övre gränsen för konfidensintervallet bildas genom att beräkna $p+v$ och den nedre gränsen genom att beräkna $p - v$. Det är praxis att tillämpa 95-procentiga konfidensintervall när man uttalar sig om statistiskt säkerställda skillnader. Med ett 95-procentigt konfidensintervall menas att intervallet i genomsnitt täcker det sanna värdet i 95 fall av 100 om andra fel än slumpfel är försumbara. Något förenklat kan sägas att om konfidensintervallen från två grupper inte överlappar varandra så har man en statistiskt säkerställd skillnad mellan de båda grupperna.

I tabellerna redovisas värdena avrundade till två decimaler.

De tabeller som presenteras i denna rapport har tagits fram med hjälp av statistikprogrammet Stata.

Resultat redovisas totalt för länet samt efter kön, kommun, utbildning, grupperad födelseland och åldersgrupper generellt. Vissa korskörningar av frågor har tagits fram för att fördjupa analysen inom delområdena i enkäten.

Regionhuset, 721 89 Västerås
021-17 30 00
region@regionvastmanland.se
www.regionvastmanland.se/utveckling